

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

3^E JAARGANG

WOENSDAG 10 APRIL 1918

No. 119

INHOUD

	Blz.
SCHEEPSHYPOTHEKEN IN DUITSCHLAND door <i>Mr. W. C. Mees</i>	303
Oorlogskoersen voor Goud- en Papiergeld	306
Oorlogswinstbelasting eene belemmering der Productie? ..	306
Staatsbeheer over de Spoorwegen in de V. S.	307
Zwitsersch Cement, eene Oorlogsindustrie door <i>I. I. Brants</i>	309
AANTEKENINGEN:	
Regeling van den invoerhandel in Duitschland	309
De vrouw in de Amerikaansche Oorlogs-industrie	309
Economische voorlichting in Duitschland	310
OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN	310
REGERINGSMATREGELEN OP HANDELSGEBIED	310
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	311—318
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.
Bankstaten.	Verkeerswezen.

INSTITUUT**VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN**Algemeen Secretaris: *Mr. G. W. J. Bruins.***WEEKBLAD ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN**Secretaris-Redacteur: *G. E. Huffnagel.*

Secretariaat: *Pieter de Hoogweg 122, Rotterdam.*
Telef. Nr. 3000. Telegr.adres: *Economisch Instituut.*
Postcheque en girorekening Rotterdam No. 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p.
in Nederland f 12,—. Buitenland en Koloniën f 14,—
per jaar. Losse nummers 30 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het
weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande
ontvangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos,
voor zoover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Advertentiën f 0,35 per regel. Plaatsing bij abonne-
ment volgens tarief. Administratie van abonnementen
en advertenties: *Nijh & van Ditmar's Uitgevers-
Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage.*

8 APRIL 1918.

De stemming op de geldmarkt was deze week ver-
deeld. Op den eersten werkdag bestond er nog veel
vraag naar geld. Wissels waren niet onder 3¼ pCt.
te plaatsen, terwijl de prolongatie-notering 5½ à 5
was. In het verdere verloop van de week bleef het
aanbod van geld op prolongatie nog vrij gering,
zoodat er achtereenvolgens 5, 4½, 4¼ en 4½ pCt.
genoteerd werd. Voor wissels was de markt echter
ruimer, en daar bijna geen wissels werden aangeboden,
liep de notering direct op 2½ pCt. terug. Later
waren kleinere posten wissels ook nog wel lager
onder te brengen. * * *

De wisselmarkt was wederom flauw en zeer beperkt.
Londen, Parijs en New York werden weder gevoelig
lager afgedaan en Woensdag was zelfs tot 9.93, 36.65
en 208 moeilijk plaatsing te vinden. Ook Berlijn en
Weenen waren weder sterk aangeboden, waardoor de

koersen tot 40.60 en 26.20 terugliepen. Door de
hernieuwing van de krijgsoperaties aan het westfront
trad in de tweede helft der week voor alle wissels
eenige verbetering in, zoodat de koersen zich eenigs-
zins konden herstellen. De opinies over de gevolgen
waren echter verdeeld en de koersen bleven toch
beduidend onder het slot van de vorige week.

SCHEEPSHYPOTHEKEN IN DUITSCHLAND

De oorlog heeft in alle landen in sterke mate de
aandacht gevestigd op het groote belang van het ver-
keer te water. Niet alleen zijn aan dit verkeer hooge
eischen gesteld, maar tevens is het materiaal, waar-
over men de beschikking heeft, sterk afgenomen. De
duikboten hebben onder de zeeschepen een enorme
opruiming gehouden en de binnenschepen waren aan
de gewone slijtage onderhevig, terwijl bijna geen
nieuwe werden aangebouwd.

Het is niet te verwonderen, dat zoowel de staat als
het particulier initiatief hebben ingezien, dat het
zaak is de productie van zee- en binnenschepen te
vermeerderen. Dit heeft vanzelf weder de aandacht
gevestigd op het scheepscrediet; want het is natuur-
lijk, dat evenals voor de productie van woningen het
hypotheekwezen van groot belang is, een goed geregeld
scheepscrediet de voortbrenging van schepen zeer in
de hand kan werken. Heeft het crediet op onroerende
goederen zich reeds sinds tientallen van jaren in de
algemeene belangstelling mogen verheugen, het is
verwonderlijk, hoe weinig aandacht over het algemeen
aan het scheepscrediet is geschonken!

Het is bekend, dat in Nederland de eerste speciale
instellingen van scheepscrediet zijn ontstaan. In
April 1897 is op aanstichting en onder leiding van
den heer A. A. Pit te Rotterdam een consortium ge-
vormd, dat eerst een proef nam en op kleine schaal
geld onder scheepsverband begon voor te schieten.
In Februari 1899 ontstond uit dit consortium, dat
gedurende deze twee jaren zeer bevredigende resul-
taten bereikt had, de Nederlandsche Scheepshypo-
theekbank te Rotterdam. Kort daarop werd te Dor-
drecht de Eerste Nederlandsche Scheepsverband-
Maatschappij in het leven geroepen. De oprichting
van deze twee maatschappijen werd in Nederland door
verschillende andere gevolgd. Op het eind van 1916
hadden de 9 toen bestaande instellingen ruim 63
miljoen gulden onder scheepsverband uitstaan en
gedurende het jaar 1917 werden nog drie nieuwe
scheepshypotheekbanken, alle te Rotterdam, opge-
richt. Deze banken beperkten hare werkzaamheden
niet tot Nederland, maar strekten haren werkkring
uit tot een groot deel van Europa. In België, Eng-
land, Noorwegen, Zweden, Denemarken, Duitsch-
land en Frankrijk werd door de Nederlandsche
Scheepshypotheekbanken geld onder scheepsverband
gegeven.

Dit voorbeeld werd in het buitenland eerst lang-
zaam gevolgd. Voor zooverre mij bekend werden vóór
den oorlog slechts in België en Noorwegen scheepshy-

potheekbanken opgericht. De oorlog, die op de belangrijkheid van het scheepscrediet zulk een sterk licht deed vallen, bracht ook daarin verandering. In verschillende andere landen ontstonden plannen tot de oprichting van scheepshypotheekbanken, waaraan ten deele reeds uitvoering is gegeven.

Het laatste is ook het geval in Duitschland. In dit land waren de plannen tot oprichting van scheepshypotheekbanken al van ouden datum. Reeds in 1899, toen in Holland de eerste scheepshypotheekbanken werden opgericht, hebben te Duisburg scheepsbouwers en reeders, die vreesden, dat de Rijnvloot te zeer financieel afhankelijk zou worden van Nederland en dat daardoor de Deutsche scheepsbouw zou lijden, in samenwerking met de Duisburger Handelskammer getracht eene dergelijke instelling in het leven te roepen. In 1909 moet alles gereed geweest zijn, om tot de oprichting van een scheepshypotheekbank te komen; de statuten waren ontworpen, het kapitaal was bijeengebracht.

Wil een scheepshypotheekbank echter met vrucht werkzaam kunnen zijn, zoo kan zij zich niet beperken tot het uitleenen van haar kapitaal, maar moet zij werken met van derden geleende gelden, die door de uitgifte van pandbrieven verkregen worden. Om deze pandbrieven aan de Beurs verhandelbaar te maken — hetgeen voor een goeden afzet een eerste vereischte is — moeten zij aan toonder luiden. Schuldbekentnissen aan toonder mogen echter volgens § 795 van het Deutsche „Bürgerliche Gesetzbuch“ slechts met goedvinden van den Staat in omloop worden gebracht.

De Kamers van Koophandel in steden als Hamburg en Bremen schijnen echter het verleenen van deze toestemming ontraden en daardoor de zaak onmogelijk gemaakt te hebben. Er bestond hier een tegenstelling tusschen de scheepsbouwers, schippers en kleine reeders enerzijds en de groote reederijen en scheepvaartmaatschappijen anderzijds. De laatsten gevoelden weinig voor de Rijnvaart, hadden zelve geen scheepshypotheekbanken noodig, daar zij de gewenschte kapitalen op andere wijze b.v. door het plaatsen van aandeelen en obligatieleeningen wisten te verkrijgen. Daarenboven vreesden zij, dat door het scheepscrediet voor bredere kringen open te stellen, in het algemeen de concurrentie zou toenemen en de vrachten gedrukt zouden worden. De groote maatschappijen met hun vaste lijnen wilden voorkomen, dat de kleinere reeders te gemakkelijk aan crediet zouden komen en in staat gesteld zouden worden met hun tramp-boaten met hen te wedijveren.

Hoe kortzichtig en kleingeestig deze overwegingen ook mochten zijn, voorloopig werd het pleit ten nadeele van de voorstanders der Deutsche scheepshypotheekbanken beslecht. Het was echter duidelijk, dat op den duur de laatste toch hun zin zouden krijgen. Voor dengeen, die de in Duitschland ontstane beweging met eenige aandacht volgde, stond het vast, dat de oprichting van scheepshypotheekbanken slechts een kwestie van tijd was. Met leede oogen toch werd, in Duitschland gezien, dat het scheepscrediet, vooral op Deutsche binnenschepen, steeds meer in Nederlandsche handen kwam. ¹⁾ En te meer zette dit kwaad bloed, daar tevens een groot aantal rijnschepen in Nederland gebouwd werd. ²⁾ Deze bouw van Deutsche

¹⁾ Volgens een artikel in een van de groote Deutsche bladen waren op 1 Februari 1917 in het Hamburgsche scheepsregister 739 daarin ingeschreven schepen, tot een totaal bedrag van M. 25.630.415 bij Hollandsche scheepsverbandbanken beleend. Hiervan waren 518 riviervaarstuigen en 216 zeeschepen. De op eerstgenoemde geleende som bedroeg M. 7.111.191 en de op laatstgenoemde M. 18.519.224. Van de zeeschepen waren 110 zeilschepen en 106 stoomschepen, die resp. met M. 1.153.600 en M. 17.365.624 waren belast.

²⁾ Volgens eene publicatie van het „Verband Südwestdeutscher Industriellen“, vermeld in „Der Deutsche Oekonomist“, zou in Nederland voor Deutsche rekening tot het jaar 1910 niet minder dan 2133 ijzeren schepen ter waarde van 76.350.000 Mark gebouwd zijn, welk bedrag sedert ver boven de 100 miljoen Mark zou zijn gestegen.

schepen in Nederland was in de eerste plaats te wijten aan de bekwaamheid der Nederlandsche scheepsbouwers, die van ouds dezen tak van nijverheid beoefend hebben en in hooge mate de kunst verstaan praktische rivierschepen te bouwen, en bovendien aan de omstandigheid, dat door verschillende economische redenen, als de Deutsche uitvoerpolitiek, waardoor het materiaal in Nederland tegen billijken prijs te krijgen was, en minder dure werkkrachten, in Nederland goedkoper dan in Duitschland gebouwd kon worden. De ontwikkeling van het Nederlandsche scheepscrediet in Duitschland was daarvan mede een gevolg. Het sprak immers van zelf, dat de Deutsche schippers, die in Nederland schepen lieten bouwen, er toe kwamen in Nederland crediet te vragen aan de daar bestaande scheepshypotheekbanken. De voorstanders van scheepshypotheekbanken trachtten echter door de zaak om te keeren en door te beweren, dat de scheepshypotheekbanken den eisch stelden, dat de schippers, die van hen geld leenden ook in Nederland hun schepen moesten laten bouwen, stemming tegen de Nederlandsche scheepshypotheekbanken te maken.

Schrijver dezes houdt deze bewering voor geheel onjuist en heeft — hoewel hij door zijne functie in de samenleving al licht het gemerkt zou hebben — nimmer een geval ter oore gekregen, waarbij door eene scheepshypotheekbank eene dergelijke eisch gesteld zou zijn. De omstandigheid, dat een schip door den aanbesteder geruimen tijd van te voren bij de werf besteld wordt, terwijl gewoonlijk eerst tegen den tijd, dat het schip afgeleverd en betaald moet worden, door den schipper een hypotheek gezocht wordt, maakt de bovenvermelde volgorde, waarbij eerst de scheepshypotheekbank en later eerst de werf aan de orde komt, zeer onwaarschijnlijk. Het bovenvermelde argument moge derhalve onjuist geweest zijn, dit neemt niet weg, dat het om aanhangers van de Deutsche scheepshypotheekbanken te winnen opgeld heeft gedaan!

Behalve dit argument werd op een in December 1912 te Berlijn gehouden bijeenkomst van de „Centralverein zur deutsche Binnenschiffahrt“ beweerd, dat de Deutsche schippers het geld van de Nederlandsche scheepshypotheekbanken op harde voorwaarden zouden ontvangen. Het heette, dat wanneer na eenigen tijd de schipper op de hypotheek moest aflossen hij in moeilijkheden kwam en door executie zijn schip kwijt raakte. De juistheid van deze bewering, die ook wel blijkt uit de omstandigheid, dat in de verslagen der scheepshypotheekbanken executies haast niet voorkomen, werd echter toendertijd reeds in de Deutsche pers weersproken.

Ook later kwam de Regeering tot hetzelfde resultaat. Volgens de „Neue Politische Correspondenz“, overgenomen in het Algemeen Handelsblad van 29 Mei 1914, werd „in 1914 door de Pruisische Regeering een onderzoek ingesteld, met het doel zoo mogelijk het werken der Nederlandsche instellingen te bemoeilijken, indien hun verkeerde praktijken konden worden aangewreven. De uitslag was echter negatief. Men moest erkennen, dat het bedrijf solide werd gevoerd en de hypotheeknemers door de condities der maatschappijen op geen enkele wijze werden benadeeld.“

Het is jammer, dat door de voorstanders in Duitschland van scheepshypotheekbanken van deze onjuiste argumenten werd gebruik gemaakt, om een ook voor buitenstaanders alleszins begrijpelijke beweging, om het scheepscrediet ook in eigen land ter hand te nemen, te bevorderen. Wanneer de Nederlandsche scheepshypotheekbanken immers in Duitschland — gelijk in andere landen — vasten voet hebben gekregen, is dit enerzijds aan hun initiatief, aan hun billijke voorwaarden en coulante wijze van zaken doen en anderzijds aan de — waarschijnlijk uit vooringenomenheid tegen het scheepscrediet voortgekomen — nalatigheid van onze Oostelijke naburen, om zich op dezen nieuwen vorm van credietgeving toe te leggen, te danken.

Toen de oorlog den koers van de Mark in Nederland buitengewoon deed dalen, deed zich een nieuw feit voor, dat den voorstanders der scheepshypotheekbanken in Duitschland ten goede kwam. De meeste leeningen waren uitgeleend in Hollandsch geld en zoolvel aflossingen als rentebetalingen moesten ook in guldens geschieden. Dit nu bracht voor degenen, die vóór den oorlog een scheepsverband hadden gesloten, aanmerkelijke bezwaren mee. Weliswaar werd, wat de aflossingen betreft, meestal een tegemoetkomende houding aangenomen en uitstel verleend, iets waartegen met het oog op de stijging der waarde der onderpanden weinig bezwaar bestond, doch de rente moest natuurlijk betaald worden. Dit heeft zeker meegewerkt, om de plannen te doen rijpen.

In 1916 ontstonden plannen te Hamburg en Oldenburg, later ook te Bremen, Duisburg en Berlijn. In den Landdag van het Groothertogdom Oldenburg kwam de zaak ter sprake. Te Hamburg nam de Hamburgsche Kamer van Koophandel het initiatief en verleende de Hamburgsche Vereeniging voor Rivierscheepvaart haar medewerking. Ook de Rijksregeering, die door een bedrag van 1,5 milliard Mark ten behoeve van den aanbouw der koopvaardijvloot aan den Rijksdag te vragen ¹⁾, getoond had een open oog voor het vraagstuk van het scheepscrediet te hebben, gaf aan deze aangelegenheid haar aandacht.

Alvorens tot de oprichting van scheepshypotheekbanken werd overgegaan werd door het Reichswirtschaftsamt de vraag van centralisatie of decentralisatie der credietverleening onder de oogen gezien.

Er werden drie mogelijkheden aangeeroerd: 1°. de totstandkoming van ééne centrale instelling te Berlijn, 2°. de oprichting van plaatselijk werkende instellingen, 3°. de oprichting van een hoofdinstantie voor de financiering en voor de uitgifte van pandbrieven, met agentschappen voor het uitleenen der gelden onder scheepsverband in de middelpunten van het scheepsverkeer.

Voor 1°. pleitten de voordeelen van het grootbedrijf en de concentratie. Geen verspilling en verdeling van krachten, maar gebruikmaking daarvan op de meest economische wijze. Daarenboven zou één groote wel gefundeerde instelling gemakkelijker het benodigde kapitaal tot zich trekken en een factor van beteekenis in het economisch leven worden.

Tegenover deze voordeelen stonden echter belangrijke nadeelen. Voor een scheepshypotheekbank is ten slotte het belangrijkste het uitleenen der gelden en wat dit betreft had een locale onderneming, die met de plaatselijke verhoudingen bekend was, groote voordeelen. Er werd niet recht op gewezen, dat de verhoudingen bij de zeescheepvaart anders waren dan bij de binnenvaart en dat zelfs op de verschillende rivieren er groot verschil bestond, wat de schepen betreft. Eene locale bank kon derhalve veel beter op de hoogte zijn van de plaatselijke toestanden, zij kon beter de schepen in het oog houden en toezien, dat de schepen behoorlijk onderhouden werden, zij kon beter voeling houden met de werven in hare omgeving. Daarenboven zou haar bedrijf eenvoudiger en daardoor minder kostbaar zijn.

Ook tegen 3°. — eene combinatie van 1 en 2 — waarvoor in theorie veel te zeggen was, bestonden in de practijk bezwaren. Men achtte het bezwaarlijk om voor eene dergelijke groote instelling het kapitaal bijeen te brengen en vreesde, dat het moeilijk zou zijn in eene dergelijke onderneming alle bijzondere belangen met elkaar in overeenstemming te brengen.

Derhalve viel de keuze op decentralisatie. Men voelde echter, dat deze niet te ver mocht gaan, daar op een te groot aantal instellingen de onkosten te zeer zouden gaan drukken, terwijl haar aanzien onder eene te sterke verbroekeling zou lijden. Men meende echter, dat men de totstandkoming van een te groot aantal

¹⁾ [Men vindt deze aangelegenheid, die inmiddels haar wettelijke sanctie verkregen heeft, behandeld op pag 545 v.v. van No. 82. — Red.]

instellingen kon voorkomen door de van overheidswege vereischte goedkeuring tot oprichting te weigeren.

Thans is zoowel te Hamburg, te Berlijn als te Duisburg een scheepshypotheekbank tot stand gekomen. De beide eerste werken met een kapitaal van M. 10.000.000, de laatste met een kapitaal van M. 7.000.000. Op deze kapitalen wordt 25 pCt. gestort, terwijl een bedrag van 10-maal het bedrag van het gestorte kapitaal + reserves mag uitgegeven worden. Naar verluidt zal de Hamburgsche instelling crediet verstrekken aan de zee-, kust- en binnenvaart, terwijl de beide andere zich op het crediet voor de binnenvaart zullen toeleggen. De totstandkoming dezer banken wordt gesteund door groote combinaties van banken en bankiersfirma's. In Duitschland is derhalve een begin gemaakt en terecht merkt „Der Deutsche Oekonomist” op: „Man sieht, dass der Schwierigkeiten genug zu überwinden sein werden. Doch weshalb soll uns nicht gelingen, was den Höländern gelang?”

De vraag is thans: welke invloed zal de oprichting van deze Deutsche scheepshypotheekbanken op het bedrijf der Nederlandsche scheepsverbandmaatschappijen hebben?

Ik geloof, dat voor de eerste jaren na den oorlog deze laatste instellingen de concurrentie van hunne Oostelijke naburen niet al te zeer zullen behoeven te vreezen.

In Duitschland zijn ook de gewone pandbrieven over het algemeen bij het geldbeleggend publiek minder geliefd dan in Nederland. Het is dan ook de vraag of de nieuwe scheepshypotheekbanken voor hare pandbrieven — die uitdrukkelijk met den naam van „Schiffspandbriefe” betiteld zullen worden — een groot beleggingsveld zullen vinden. Deze twijfel is te meer gerechtvaardigd, waar tijdens den oorlog het beschikbare kapitaal dermate door oorlogsleeningen in beslag is genomen, terwijl het overblijvende zeker benodigd zal zijn om handel en industrie weer aan den gang te brengen. De Deutsche scheepshypotheekbanken zullen dus waarschijnlijk voorloopig zich moeten beperken tot het uitleenen van haar eigen bedrijfskapitaal.

Daarenboven is het zeer de vraag of de Nederlandsche scheepshypotheekbanken in den eersten tijd na den oorlog hare werkzaamheden naar Duitschland zullen richten. De wederopbouw van de dan wellicht grootendeels vernietigde Nederlandsche koopvaardijvloot zal immers veel van hare krachten vorderen. Daarenboven brengt de hoogere waarde der schepen, die waarschijnlijk ten deele ook na den oorlog zal blijven bestaan, mede, dat betrekkelijk grootere bedragen in schepen zullen vastgelegd worden.

Is dus in de eerste jaren na den oorlog de concurrentie der Deutsche instellingen niet al te zeer te vreezen, op den duur zal deze mededinging zich in sterke mate doen gevoelen. De oprichting van deze Deutsche banken, die daarenboven vergezeld gaat van de oprichting van dergelijke instellingen in Noorwegen, Zweden en elders zal immers steeds meer aan de Nederlandsche instellingen haar feitelijk monopolie ontnemen.

Daar komt bij, dat in Nederland ook op het gebied van het scheepscrediet zich begint voor te doen een verschijnsel, dat ook voor het Nederlandsche hypotheekwezen zoo kenmerkend is, n.l. dat de krachten te zeer over een groot aantal kleine instellingen verdeeld worden. Vooral voor de kleinere instellingen zal het moeilijk zijn zich naast de meer krachtige, direct op veel steviger grondslag gevestigde en door groote combinaties van financieele instellingen gesteunde, buitenlandsche scheepshypotheekbanken te handhaven.

Als een lichtzijde daartegenover kan men noemen, dat over het algemeen deze tijden de noodzakelijkheid van een goed geregeld scheepscrediet hebben aangetoond en dat derhalve op den duur in alle landen ook

de vraag naar scheepscrediet zal toenemen. Zoo ziet men b.v. dat in Frankrijk, waar tot nu toe alleen hypotheek op zeeschepen mogelijk was, de wetgever voornemens is (mij zijn alleen de plannen bekend, het is echter mogelijk, dat deze intusschen tot uitvoering gekomen zijn) ook voor binnenschepen het hypotheekwezen wettelijk te regelen. Wellicht zullen dus de Nederlandsche scheepshypotheekbanken op den duur hare werkzaamheden naar nieuwe landen kunnen overbrengen.

Overigens is het ook in deze raadzaam den loop van zaken in de toekomst af te wachten en zich van het maken van voorspellingen — die gewoonlijk toch niet uitkomen — te onthouden!

W. C. MEES.

Rotterdam, 4 April 1918.

ORLOGSKOERSEN VOOR GOUD. EN PAPIERGELD.

Een van de merkwaardigste verschijnselen van dezen oorlogstijd is de sterke schommeling in de tijdelijke waardeering van verschillende geld en muntsoorten en de afwijking er van tegenover de wisselkoersen.

Aanvankelijk waren de koersen voor bankpapier, vooral voor Amerikaansch, Engelsch en Fransch beduidend lager dan de wisselkoersen. Langzamerhand is dit echter geheel anders geworden. Het eerst deed zich eenig agio voor voor roebelbiljetten. Daarna werd ook voor Oostenrijksch bankpapier meer betaald dan voor uitbetaling Weenen. Beide gevallen waren te wijten aan een uitvoerverbod voor bankpapier in die landen en een bijzondere voorliefde van speculanten voor bankpapier boven een tegoed in het land zelf en wat betreft roebelbiljetten boven dien aan de betalingsverhoudingen in Polen en het verdere bezette gebied.

In den laatsten tijd echter doen alle gouden munten en ook verschillende andere soorten bankpapier zulk een buitengewoon agio, dat het de algemeene aandacht trekt. In plaats van een depreciatie van het goud, zooals verschillende schrijvers beweerd hebben, is er een zeer sterke appreciatie ontstaan. Deze appreciatie is gemakkelijk te verklaren en in vragenrubrieken van financiële bladen vindt men bijna steeds ongeveer hetzelfde antwoord.

De groote vraag voor gouden sieraden in Duitschland en Oostenrijk maar vooral in Turkije en de andere Balkanlanden stelt de goudindustrie in Duitschland en Oostenrijk in staat om buitengewone prijzen voor goud te betalen. Dit te meer, daar de regelmatige invoer van goud reeds bijna 4 jaar stilstaat en er ook door de beide circulatiebanken zomin mogelijk of in het geheel geen goud beschikbaar gesteld wordt.

Op de vragen naar de oorzaak van de buitengewone koersen voor Engelsch, Fransch en Amerikaansch bankpapier blijft men het antwoord echter meestal schuldig, of men geeft er antwoorden op, die alleen kunnen opkomen in het brein van menschen, die achter alles politieke doeleinden zoeken. Onder anderen beweerde men, dat Duitschland het opkocht om na den oorlog gemakkelijker den goudvoorraad te kunnen aanvullen.

In werkelijkheid echter gaat dit bankpapier naar Turkije. Ook voor den oorlog was het Engelsche en Fransche bankpapier daar in omloop en werd geregeld in betaling aangenomen dooreen met het Turksche bankpapier. Hoewel niet getarifiëerd zooals de gouden munten, bestond er toch een vrij vaste prijs. Naar het schijnt heeft men het echter tegenwoordig vooral noodig voor de kustvaart op Odessa en de Oekraïne. Nu het geldwezen in Rusland zoo geheel ontredderd is, heeft men het aangegrepen als eenig saldeeringsmiddel tegen de van daar te betrekken levensmiddelen.

Welke buitengewone afwijkingen door dit alles ontstaan toont het hier volgende staatje, waarbij aan-

gegeven zijn de koersen, die 4 April betaald werden en de werkelijke goudwaarde of de koers van uitbetalingen op de respectieve landen.

Gouden tientje	f 13,40	goudwaarde	f 10.—
Sovereign	„ 15,55	„	„ 12,05
Duitsche dubbele kroon	„ 15,60	„	„ 11,90
Napoleons	„ 13,20	„	„ 9,55
Amerik. Bankpapier..	„ 3,05	uitbetaling New York	„ 2,09
Engelsch	„ 13,80	„ Londen	„ 9,95
Fransch	„ 41,—	„ Parijs	„ 37,—

Deze afwijkingen zijn natuurlijk alleen mogelijk door den oorlog en men zal voorzichtig moeten zijn nu van inflatie te spreken. Evenals de goederenprijzen gestegen zijn door allerlei oorlogsoorzaken, zijn ook de goud en bankpapierprijzen gestegen door oorlogsoorzaken, zelfs buiten verhouding tot de kosten van verzending, verzekering en molestpremies, die zouden ontstaan bij aanvoer uit de productie-, in dit geval herkomst-landen. In het onderhavige geval is de Engelsche opvatting van den oorlog, zooals die uitkomt in de „Trading with the Enemy act” de hoofdgrond van de stijging, daar verzending bijna alleen door ontduiking van de bepalingen dezer wet, mogelijk zou zijn. Indien n.l. Engeland op grond van die wet niet van buitenlandsche banken een verklaring geëischt had, dat zij hare rekeningen, die zij bij Engelsche banken voeren, niet op eenigerlei wijze zullen gebruiken ten gunste van vijanden van Engeland, zou het zeer eenvoudig zijn om Engelsch bankpapier hierheen te doen komen en zou het agio beperkt blijven tot de verzendings- en assurantiekosten.

DE W.

ORLOGSWINSTBELASTING EENE BELEM- MERING DER PRODUCTIE?

Vermeerdering der staatsinkomsten wordt allereen als eene dringende noodzakelijkheid gevoeld. Nieuwe belastingobjecten worden zoowel door oorlogvoerenden als neutralen gezocht; wat eenvoudiger en meer voor de hand liggend, dan het heffen eener belasting op de zoogenaamde oorlogswinst, d.w.z. het opeischen door den Staat van een zeker percentage van de inkomsten-vermeerdering door den oorlogstoestand veroorzaakt. Oorlogslasten worden dan toch gedragen door de betrekkelijk weinigen, die oorlogslusten ondervinden, en een dergelijke grond voldoet niet aan het algemeen billijkheidsgevoel.

Wordt o.a. in Engeland 80 pCt. van de z.g. Oorlogswinst geheven, in ons land heeft men zich tot 30 pCt. beperkt. Eerst onlangs werd verhooging van dit percentage in overweging genomen. Deze voorgestelde verhooging heeft reeds dadelijk eene, tot nu toe slechts weinig tot uiting gekomen oppositie in het leven geroepen en het kan niet ontkend worden, dat enkele dezer oppositie-gronden zeer sterk zijn. Er wordt immers gevreesd, dat deze belasting energiedoodend zal werken op eigen handel en industrie. Is dit juist, dan is verhooging der O.W.-belasting in hooge mate ongewenscht in een tijdperk, dat de algemeene kapitaalsvernietiging, intensieve productievermeerdering eene dringende noodzakelijkheid gemaakt heeft.

De taak der tegenwoordige staten is dus tweeledig: enerzijds het zoeken naar meerdere bronnen van inkomsten in de eerste plaats ten koste van hen, van wien het met billijkheid geheven kan worden; anderzijds het prikkelen van de algemeene productie ter voorkoming van algemeene verarming. Toen de oorlog nog kort duurde viel de algemeene aandacht op het eerste. Het langer voortwoeden van den krijg, de steeds grooter wordende kapitaalsvernietiging heeft het tweede mede op den voorgrond gebracht. Een voortleven zooals vroeger, is voorloopig onmogelijk, minder consumptie, meerdere productie, dus grooter besparing, is noodzakelijk. Is de oorlog eenmaal voorbij en moet de wereld zich weder op meer normale toestanden gaan inrichten, dan zal duidelijk blijken, dat de kapitaalsvermindering terugkeer tot vroegere toestanden onmogelijk maakt. Het „Subsistenzfonds”

van Böhm Bawerk is verminderd, men kan niet meer met ruime hand daaruit putten en korter productieprocessen zijn noodig.

Deze toestand wordt ook in de oorlogvoerende landen ingezien. Bij onze Oostelijke naburen wordt o.a. door Prion voorgesteld de oprichting van een z.g. „Bankenrat” wier taak het is het verminderd nationaal kapitaal zooveel mogelijk in juiste banen te leiden.

In dit licht beschouwd is eene oorlogswinstbelasting volgens uniformtarief in hooge mate af te keuren, welk nadeel bij verhooging van het percentage steeds groter wordt. Waarom toch betaalt de uitvinder van nieuwe chemische procédés evenveel of méér oorlogswinstbelasting dan een cinema-theater, waarom de kettinghandelaar evenveel als de ontginner? Wordt bij het bepalen van het percentage rekening gehouden met de wijze waarop de O.W. gemaakt wordt, dan verkrijgt men eenerzijds de mogelijkheid deze belasting hooger op te voeren, zonder de energie te dooden, anderzijds heeft men een gevoelig instrument in handen om ook na den oorlog de productie in gewenschte banen te leiden. De veronderstelling, dat met het sluiten van den vrede de O.W.-belasting tevens verdwijnen zal, mag wel buiten rekening gelaten worden.

Wij zouden dan hebben een hoog heffingspercentage, waarop gedeeltelijke ontheffing zoude verleend kunnen worden. De ontheffingen waren echter nimmer in de wet vast te leggen. Zulk een ingrijpen door den Staat in het nationaal productieproces zoude diep ingrijpend zijn, maar op de een of andere wijze zal de Staat toch achteraf moeten optreden bij de kapitaalsdistributie. Schrijft niet Treub in zijn Economische Toekomst: „Als de oorlogstoestand zal zijn geweken, zal de band, welke aan de effectenbeurs en aan den geldhandel is aangelegd, lossen kunnen worden gemaakt. Het zoude echter niet van wijs beleid getuigen, dien band dan geheel te verbreken en de ongebondenheid van voor den oorlog te laten terugkeeren.” In welken vorm deze band dan ook wordt aangelegd, diep ingrijpend blijft hij steeds.

Een dergelijke zeer hooge O.W.-belasting met ontheffingen kan slechts een onderdeel vormen van een stelsel van leiding bij de kapitaalsdistributie. Een groot deel van het nieuw te vormen kapitaal zal de Staat voor zich moeten opeischen. Hij is dus een der eerste belanghebbenden. Een leidende rol zal de Nederlandsche Bank hebben te vervullen, waarbij zij haar invloed kan doen gelden om te voorkomen, dat het staatslichaam een te groot deel naar zich toetrekt.

Een ding heeft de huidige oorlog geleerd. Geen stelsel van distributie kan volmaakt zijn, geen bepaling, welke niet ontdoken kan worden. Noordig is dus het algemeen besef, dat ons nationaal kapitaal een zeer kostbaar bezit is, dat slechts ten eigen bate moet aangewend worden.

Hooge verantwoordelijkheid wordt aan de uitvoerders van het Staatsgezag opgelegd, het niet handelen, het niet ingrijpen heeft wellicht een nog grooter invloed in andere verkeerde richting. Wil ons volk in de komende tijden eenige betekenis hebben en blijven behouden, dan is tijdige oeconomische weerbaarmaking noodig en noodzakelijk.

d. B.

STAATSBEHEER OVER DE SPOORWEGEN IN DE V. S.

In aansluiting aan de circulaire der heeren Pierson & Co., waaraan in het nummer van 30 Januari j.l. de hoofdzaak ontleend werd, kunnen nu nog eenige nadere bijzonderheden medegedeeld worden over de werking van het staatsbeheer bij de Amerikaansche spoorwegen.

Het is nog te vroeg betreffende de financieele resultaten voor de Amerikaansche Schatkist een voorspelling te wagen. Bovendien is de financieele zijde van het staatsbeheer van secundair belang; hoofddoel

toch was de vervoercapaciteit te verhoogen. Cijfers of feiten, waarvan de draagwijdte voor aandeel- of obligatiehouders in Dollars kan worden uitgedrukt, kan ik thans dan ook niet verstrekken; overigens zijn zij vrijwel overbodig, daar de ontvangsten der maatschappijen op een vaste basis gegarandeerd zijn en de vermoedelijke resultaten voor de belangrijkste maatschappijen reeds bij de bedoelde circulaire waren gevoegd. Sindsdien is de proclamatie, waarop de circulaire gebaseerd was, belichaamd in een wet, die op 14 Maart werd aangenomen, doch welke mij nog slechts in haar derde bewerking bekend is. Daar inmiddels de bladen hebben gemeld, dat de behandeling een volkomen overwinning voor de regeering beteekende, zullen in het ontwerp wel geen wijzigingen van belang zijn aangebracht.

Onder door het voorgaande verklaarbaar voorbehoud ga ik thans over tot mededeeling van enkele bijzonderheden van algemeenen aard. Voor een aaneengesloten betoog leent deze materie zich niet en ik rangschik haar dus onder afzonderlijke rubrieken.

Aanleiding tot het staatsbeheer.

Aanleiding tot het staatsbeheer was de noodzakelijkheid de capaciteit der spoorwegen te vergrooten, hetgeen slechts kon worden bereikt door opheffing der onderlinge concurrentie. Zelfs indien de spoorwegen onder partuculier beheer alle concurrentie hadden wenschen uit te schakelen, zouden zij daartoe niet in staat zijn geweest, omdat zij in conflict zouden zijn gekomen met de Sherman Anti-Trustwet van 1890, „an act to protect trade and commerce against unlawful restraints and monopolies”. Het vonnis in 1903 in het bekende Northern Securities geding gewezen, bracht deze wet voor het eerst van toepassing op spoorwegen en maakte een einde aan een beweging, welke sedert 1898 snel om zich had gegrepen en waarbij vele machtige spoorwegsysteemen, hetzij alleen, hetzij in combinatie met andere, de contrôle verwierven over concurreerende lijnen. In het vonnis werd betoogd, dat de spoorwegen door het bezit der contrôle de macht verkregen om concurrentie uit te schakelen en vrachtprijzen naar believen op te zetten, hetgeen in strijd was met de strekking der Sherman law. Het is wel merkwaardig, dat nu, juist van regeeringswege, datgene tot stand komt, wat vroeger krachtig werd bestreden.

Voor een vrijwillige actie der spoorwegen in die richting bestond geen aanleiding, aangezien de Interstate Commerce Commission sedert 1910 de *uitsluitende* bevoegdheid heeft verkregen tot vaststelling der tarieven, zoodat de spoorwegen opheffing van concurreerende diensten toch niet met verhoogde vrachten gepaard doen gaan.

Vaststelling der tarieven.

In die bevoegdheid tot vaststelling der tarieven zal onder het staatsbeheer hoogstwaarschijnlijk een belangrijke wijziging komen. De directeur-generaal, de heer McAdoo, heeft n.l. voor het staatscomité verklaard, dat hij het wenschelijk achtte, dat de I. C. C. wel is waar haar verhooren en onderzoekingsarbeid betreffende de tarieven als tot dusverre zoude voortzetten, doch dat haar bevindingen het karakter zouden dragen van aanbevelingen aan den president. Deze laatste zou dus feitelijk de macht verkrijgen en de I. C. C. tot een alviseerend lichaam worden teruggebracht. Verschillende vrachttarieven zijn reeds met 15 pCt. verhoogd.

Duur van het staatsbeheer.

Deze is vastgesteld op uiterlijk 21 maanden na het sluiten van den vrede met Duitschland. In dit verband zij opgemerkt, dat, hoewel dus de spoorwegen weder in partuculier bezit terug zullen gaan, hiermede nog niet vast staat, dat betreffende de bedrijfsvoorwaarden niet een nieuwe wetgeving zal plaats vinden. De heer McAdoo heeft verklaard, dat hij zelf geen voorstander is van staatsbezit, doch hij gaf te kennen, dat

het onmogelijk zou zijn de wegen aan de eigenaars terug te geven onder hetzelfde systeem van exploitatie als vóór het staatsbeheer.

Voorwaarden van het staatsbeheer.

Zooals bekend, worden gegarandeerd netto-ontvangsten gelijk aan het gemiddelde der drie jaren, geëindigd op 30 Juni 1915, 1916 en 1917, plus een door den president vast te stellen percentage van den kostprijs der sedert aangebrachte verbeteringen. Spoorwegen die meer verdienen, moeten het surplus storten in het hieronder te noemen Revolving Fund. De president zal met alle spoorwegen een contract sluiten op bovengenoemde basis. Indien den president zal blijken, dat de bedrijfsuitkomsten van een spoorweg gedurende de genoemde drie jaren abnormaal waren ten gevolge van reorganisatie of andere omstandigheden, in verband waarmede de genoemde basis onbillijk zou zijn, kan de president een contract maken, waarbij een hem billijk voorkomend bedrag aan dien spoorweg wordt gegarandeerd. Kan hij met den spoorweg niet tot overeenstemming komen, dan worden door de I. C. C. drie scheidsrechters benoemd, die de zaak zullen onderzoeken en een nieuwe basis voorstellen. Indien de partijen het alsdan nog niet eens worden, beslist in laatste instantie de „Court of Claims”. Deze bepaling is voordeelig voor maatschappijen, die kort geleden zijn gereorganiseerd. Gedurende het staatsbeheer mogen voldoende afschrijvingen en onderhoudskosten ten laste der exploitatierekening worden gebracht.

Belastingen.

Oude belastingen, inclusief alle oorlogsbelastingen, moeten door de maatschappijen worden bekostigd uit het gegarandeerde bedrag, doch eventuele andere nieuwe belastingen komen niet te hunnen laste, mogen dus als exploitatiekosten worden beschouwd.

Revolving Fund.

Uit de schatkist wordt ter beschikking van den president (lees: den directeur-generaal Mc.Adoe) een zoogenaamd „Revolving Fund” gesteld ten bedrage van \$ 500.000.000, hetwelk tezamen met eventuele bedrijfswinsten boven de gegarandeerde bedragen, voor de volgende doeleinden kan worden aangewend:

1. bestrijding der onkosten van het staatsbeheer en bijpassing der aan de gegarandeerde bedragen ontbrekende ontvangsten,
2. den bouw van nieuwe eindstations, verbeteringen, rollend materiaal. Over de aldus door den staat verworven nieuwe eigendommen zal naderhand door het Congres worden beschikt,
3. de president kan aan spoorweg-maatschappijen opdragen nieuwe werken te bouwen of verbeteringen aan te brengen, die hij noodig acht en hij kan daartoe aan zulke maatschappijen op een door hem te bepalen rentevoet voorschotten verstrekken, die moeten worden terugbetaald in door hem vast te stellen termijnen. Indien voor de maatschappijen tengevolge van de aldus besteede gelden verliezen mochten ontstaan, zullen deze worden vergoed. Indien omtrent het bedrag ondershands geen overeenstemming kan worden verkregen wordt het vastgesteld op dezelfde wijze als hiervoren beschreven voor de gegarandeerde ontvangsten.
4. de president mag uit het Revolving Fund tevens bekostigen den aankoop, verbetering, huur of constructie van kanalen, stoombooten, lichters, enz.,
5. hij mag uit het fonds aankopen, obligatiën, notes, of aandelen van spoorweg-maatschappijen, uitgegeven hetzij tot betaling van vervallende verplichtingen, tot het doorvoeren van reorganisaties (receiverships) of voor uitbreidingen. De president mag de overgenomen effecten niet anders dan voor kostprijs weder verkopen. Bij het verhoor van den heer Mc.Adoe voor het Senaatcomité is inmiddels gebleken, dat het in de bedoeling ligt, dat slechts zwakke maatschappijen van deze faciliteiten ter afbetaling

van vervallende verplichtingen zullen gebruik maken. Hij achtte het waarschijnlijk, dat het den meesten spoorwegen met het oog op hun gegarandeerde inkomsten gemakkelijk zal vallen, zonder hulp zulke verplichtingen te verlengen. Hij taxeerde, dat het bedrag van \$ 500.000.000 voor een jaar toereikend zou zijn en, dat van tijd tot tijd aanvulling van het crediet zal moeten plaats vinden.

Wij laten hier de bedragen volgen, welke in de laatste vijf jaren door de spoorwegen zelf aan verbeteringen zijn ten koste gelegd:

1912.....	\$ 477.000.000
1913.....	\$ 600.000.000
1914.....	\$ 550.000.000
1915.....	\$ 263.000.000
1916.....	\$ 281.000.000

De belangrijke inkrimping dezer uitgaven staat in onmiddellijk verband met de ongunstige bedrijfsomstandigheden, waartoe de onbillijke vaststelling der tarieven had geleid en waardoor nieuwe kapitaalsuitgiften veelal slechts tot ongunstige voorwaarden konden geschieden, hetgeen weder ten gevolge had, dat men de verbeteringen tot het hoog noodige beperkte.

Den spoorwegen zal niet geoorloofd zijn nieuwe uitgaven te doen zonder goedkeuring van den president. Trouwens, ook andere maatschappijen zullen te dien opzichte onder controle staan. De Federal Reserve Board is het lichaam, dat emissies zal hebben goed te keuren, totdat desbetreffende wetgeving gereed zal zijn. Behalve spoorwegwaarden vervallen in 1918 ca. \$ 215.000.000 verplichtingen van „public utility” en \$ 195.000.000 van diverse maatschappijen, zoodat ook voor deze financiële behoeften een regeeringsfonds kan worden tegemoet gezien.

Exploitatie-maatregelen.

Ten einde een verhoogde vervoercapaciteit te verkrijgen, heeft de heer Mc.Adoe allen presidenten van spoorweg-maatschappijen order gegeven over te gaan tot „the absolute pooling of all traffic”, d.w.z. de behandeling van de aangeboden vrachten alsof het geheele spoorwegsysteem der V. S. één groote maatschappij ware. Alle eindstations, havenwerken en rollend materieel moeten daartoe zonder eenig voorbehoud ten dienste van het algemeen vervoer worden gesteld en vrachtvereenkomsten worden opgeheven, indien zij het verkeer belemmeren. Instructies, door vervoerders aangegeven betreffende de te volgen routes, moeten zoo noodig worden genegeerd. Ten einde oponthoud van rollend materiaal te vermijden, doordien de geconsigneerden talmen met het doen afhalen der goederen, is een tot dusver onbekend systeem van vervoer ingevoerd, waarbij in plaats van de verscheper, de ontvanger der goederen de noodige „shipping permits” moet bezorgen. Wanneer hij zoowel van den spoorweg, als van lichter-maatschappijen en sleeperijen de noodige toezeggingen heeft verkregen, beslist een nieuw opgericht vrachtcomité of vergunning zal worden gegeven, en eerst wanneer hij den verscheper copieën der permits, alsmede garanties heeft verstrekt, dat hij zonder dralen voor het afhalen der goederen zal zorg dragen, krijgt deze verlof de goederen af te zenden.

Directie en personeel blijven gehandhaafd; alle rechtsgeleerde adviseurs, die niet inderdaad noodzakelijk werk verrichten, alsmede alle politieke agenten worden ontslagen. Daar de meeste spoorwegen organisaties van beide categorieën in vasten dienst hadden, tegen een veelal hoog salaris, kan deze maatregel een aardige besparing beteekenen.

Dividenden.

Zonder toestemming van den president mogen dividenden niet worden verhoogd boven de basis, die gedurende de 3 jaren, geëindigd op 30 Juni 1917, heeft gegolden. Maatschappijen, welke gedurende die periode geen vaste of in het geheel geen dividenden hebben uitgekeerd, mogen slechts uitkeeringen doen onder goedkeuring van den president.

ZWITSERSCH CEMENT, EENE OORLOGS-INDUSTRIE.

In verband met onze zand- en grintquaestie, onzaliger nagedachtenisse, is het niet zonder belang eenen blik te werpen op het verloop der Zwitsersche portland-cement-industrie gedurende den oorlog. Heeft men van Entente-zijde ont Nederlanders beschuldigd van indirect mede te werken aan den oorlog, door het transporteren van constructie-materiaal voor de Duitsche loopgraven, ja, door het gedeeltelijk leveren er van, hier in Zwitserland doet zich iets dergelijks voor, maar... in omgekeerde richting!

Het is waar, dat ook hier eenerzijds niets bewezen wordt, en dat anderzijds wordt voorgegeven, dat al dit cement voor vredelievenden arbeid wordt gebezigd, voor waterwerken en dergelijke. Een bewijs te leveren in den strikt juridischen zin is onder de huidige omstandigheden ook vrijwel onmogelijk, maar het geeft toch te denken, dat gedurende den oorlog de waarde van den portland-cement-export van Zwitserland naar de Entente-landen zich heeft verzeventienvoudigd, en die van den export naar Italië zelfs meer dan drieduizend maal zoo groot is als gedurende het laatste vredesjaar.

Voor den oorlog was de Zwitsersche portland-cement-industrie niet in den eigenlijken zin van het woord eene export-industrie, aangezien ruim zooveel voor de binnenlandsche markt als voor de buitenlandsche werd geproduceerd. Destijds werd hier te lande namelijk zéér veel gebouwd met het oog op de steeds sterkere toename, niet zoozeer van het vreemdelingen-verkeer als wel van het vreemdelingen-verblijf, hetgeen verband hield niet in de laatste plaats met den zeer ongeregelde toestand van Oost-Europa.

Sedert het uitbreken der vijandelijkheden is in deze bouwwoede zekere stagnatie ingetreden, deels in verband met de voor eene zeer kleine natie met ingewikkelde grensloop hoogst onereuze mobilisatie, deels tengevolge van de voortdurende prijsstijging der in het bouwvak noodzakelijke grondstoffen. Deze stagnatie is na het in oorlog treden van Italië schier absoluut geworden, doordat in Zwitserland geen enkel vak zoozeer het monopolie vormt der Italiaansche arbeidskrachten, die op een *betrekkelijk* gering getal refractairs na, thans het land hebben verlaten en werkzaam waren als grondwerkers, voerlieden, metselaars, opperlieden, schilders, timmerlieden, enz. ¹⁾ In stede van het normale binnenlandsche portland-cement-verbruik van 50.000 ton, was de markt in 1915 verzadigd met 21.150 ton en in 1916 met ongeveer 28.000 ton.

Eene economische catastrofe werd in deze industrie slechts voorkomen door de geweldig toegenomen vraag van het buitenland, met name der Entente-staten, in twee jaar tijds, van 1914 tot 1916, verdrievoudigd, wat de hoeveelheid betreft, en die, naar de statistiek der eerste negen maanden van 1917 laat verwachten, in het gansche jaar zelfs vervijf- of verzevoudigd moet zijn. Een en ander kan blijken uit het volgende staatje.

	1913	1915	1916	1917 ²⁾
Tot. exp. (tons)	43.562	65.668	147.347	202.047
„ (1000 frcs.)	1.866	3.012	6.442	10.864
hiervan naar:				
Entente	548	1.129	4.135	9.228
Duitschland ..	911	1.883	2.192	1.636
Frankrijk	547	1.127	4.135	6.110
Italië	1	2	—	3.118
Nederland	403	—	70	—
Exp. pr. (frcs. p. ton)	42.8	45.9	43.7	53.8

Uit het bovenstaande blijkt in de eerste plaats, hoe plotseling in 1916 de normale verhouding tusschen de Entente-staten en Duitschland als verbruikers van Zwitsersche portland-cement radicaal werd omgekeerd, zoodat eerstgenoemde, die aanvankelijk weinig

meer dan half zooveel als Duitschland kochten, gedurende de eerste negen maanden van het verlopen jaar het hadden gebracht tot een verbruik zesmaal zoo groot als het Duitsche. In de tweede plaats lette men op het droevig verloop van den Zwitserschen cement-handel met Nederland. En in de derde plaats trekt het de aandacht, hoe de waarde per ton, na in 1916 bijna teruggezonden te zijn tot den normalen prijs van voor den oorlog, in het volgende jaar plotseling tot ongekende hoogte is opgelopen, zich vermeerderende met bijna een vierde van het oorspronkelijke bedrag.

Dit verschijnsel heeft tweërlei oorzaak. In de eerste plaats is het gebrek aan arbeidskrachten en de daarmee verbandhoudende verhoogde exploitatiekosten ten gevolge van hoogere belooning voor minder presteerende arbeid hieraan schuld. In den loop van het vorige jaar heeft Italië namelijk een veel grooter contingent voor den krijgsveld opgeroepen, en ook deze industrie is voor een groot gedeelte afhankelijk van den Italiaanschen werkman. In de tweede plaats speelt de schaarschte van brandstoffen en de groote prijsstijging er van eene overwegende rol bij eene industrie, die, gelijk algemeen bekend is, eene buitengewoon sterke steenkool-verbruikster is. Dit laatste punt is vooral hierom van belang, en niet alléén van nationaal Zwitsersche belang, omdat het niet onmogelijk is, dat ten slotte de brandstofnood tijdelijk althans voor de Zwitsersche cement-productie noodlotig zal worden. De Entente toch is niet in staat de noodige steenkool te leveren, en het is niet te verwachten, dat Duitschland, ook al indien het daartoe in staat mocht blijven, zeer willig zal zijn eene industrie te onderhouden, waarvan zijne tegenstanders de voorname vruchten plukken.

I. I. BRANTS.

Lausanne.

AANTEKENINGEN.

Regeling van de invoerhandel in Duitschland. — En begint thans meer en meer wijziging te komen in de wijze waarop men gedurende het overgangstijdperk in Duitschland den invoerhandel wenscht te organiseeren. Overal ziet men hier het streven om het stelsel eener strenge en dogmatische centralisatie in een invoermaatschappij, te verlaten.

Onder de leiding van het Reichswirtschaftsamt is te Bremen een Europäische Handelsvereinigung G. M. b. H. gesticht, welke zich ten doel stelt Duitschland, Oostenrijk en Hongarije te voorzien van de grondstoffen voor de Textielindustrie.

De Maatschappij zal hare werkzaamheden reeds thans beginnen bij de regeling van den aanvoer uit Rusland en de Oekraïne. De Maatschappij heeft niet ten doel winst te maken, doch heeft zich alleen ten taak gesteld voor een practische en doelmatige aanvoer en verdeling over de verschillende landen en bedrijven zorg te dragen. De Maatschappij staat onder toezicht van het Deutsche Ministerie van Oorlog en het Oostenrijksche en Hongaarsche Handelsministerie. Als Voorzitter van den Raad van Commissarissen treedt op Dr. Alfred Loman uit Bremen. Als zijn plaatsvervanger Freiherr von Liebig (Oostenrijk).

Ook deze Maatschappij zal alle invoerzaken geheel doen loopen door die importeurs, welke vóór den oorlog den invoerhandel in katoen, wol, enz. uitoefenden. Tevens is in de Statuten de bepaling opgenomen, dat de organisatie één jaar na de algemeene vredessluiting geliquideerd moet worden.

S.

De vrouw in de Amerikaansche oorlogs-industrie. — In het vorige nummer werd iets medegedeeld over de functie, die de vrouw met den oorlog in de Duitsche industrie heeft gekregen. Hiernaast willen wij thans een bericht geven uit Amerika. Het National League of Women's Service heeft onder leiding van het Departement van Arbeid een telling uitgevoerd der vrouwen, betrokken bij

¹⁾ [Men zie het artikel „De buitenlandsche bevolking van Zwitserland” in No. 106 — Red.]

²⁾ Jan-Sept.

industriële nijverheid, welke direct of indirect geschiedt ten dienste van het krijgsbedrijf. Gebaseerd op onderzoekingen, in 15 staten uitgevoerd, werd een totaal van 1.266.061 vrouwen aangenomen. De grens van werkzaamheden, die onder dit hoofd gebracht zijn, werd evenwel nauw getrokken. Sedert 1910 stelt men een vermeerdering van 20 pCt. vast. Wat de speciaal als oorlogs-industrie in aanmerking komende fabricatie van munitie betreft, waren in 1910 3500 vrouwen geteld; bij deze gelegenheid wordt het ronde cijfer 100.000 opgegeven. Beschouwd bij het algemeen totaal is dit cijfer niet hoog. In het rapport van dit onderzoek wordt naar aanleiding daarvan gezegd, dat de vrouw óók wanneer zij zich in dienst stelt van de vervaardiging der artikelen, die den oorlog gaande moeten houden, in het algemeen plaatsing vindt bij de bedrijven, waarvoor zij door hare geaardheid speciaal geschikt is en waar de vrouw dan ook reeds lang als werkkraft gebruikt wordt. Weverij, confectiebedrijf en fabrieken van verduurzaamde levensmiddelen zijn de plaatsen, waar men in de grootste aantallen de vrouwen aantreft, welke goederen vervaardigen met militaire bestemming.

Economische voorlichting in Duitschland. — De gebeurtenissen hebben medegebracht, dat men er zich in alle landen mede bezighoudt, hoe, wanneer de handelsbetrekkingen weer vrijelijk worden opgevat, men de economische inlichtingen verkrijgt, die de handelaren der onderscheidene naties voor hun bedrijf behoeven. Zooals de lezer weet, heeft vooral de organisatie, waarmede men in Engeland voor den dag is gekomen, de aandacht getrokken. In Duitschland staat men nog meer in de periode van overweging. Men heeft er wel het economisch departement, dat thans ingrijpt in de bedrijfsverhoudingen en mede tot zijn taak beschouwt voor na den oorlog de leiding te bepalen, die dan nog de overheid zal moeten geven aan het bedrijfsleven, maar de informatiedienst omtrent de gesteldheid in het buitenlandsche afzetgebied is nog niet in een nieuw gewaad gestoken. Prof. Apt, die als agitator op dit terrein bekend is, heeft onlangs weer in een rede een program van wenschelijkheden uitgesproken. Naast de benoeming van vak-deskundigen voor den consulaire dienst, die men ook in andere landen aangesteld wil zien, werd in het bijzonder gewezen op de wenschelijkheid in den vreemde, nationale kamers van koophandel in het leven te roepen. De lezer weet, dat ook voor Nederland onlangs voor dit beginsel propaganda werd gemaakt. Prof. Apt wijst op het feit, dat Engeland, Frankrijk en Italië zoodanige instellingen in Rusland telden en is de meening toegedaan, dat zulks de economische positie van deze landen in Rusland versterkte. Waar het volgens dezen spreker vooral op aankomt, is het verkrijgen van economische nieuwstijdingen. Prof. Apt wil, dat hiervoor ten spoedigste de overheids-organisatie geschapen wordt, welke Duitschland mist, immers de huidige buitenlandse dienst voorziet bij verre niet in de behoeften. Wel heeft men verschillende particuliere instellingen, die naar deze of gene richting het domein bewerken, maar versnippering en dubbel werk zijn hierbij onvermijdelijk. Het centrum van den dienst zal moeten zijn een centraal archief, waar ingezameld en verspreid wordt en de gelegenheid bestaat de zoo zeer gewenschte systematiek aan de berichten te verleen, eene oplossing, die ook hier te lande en in ons weekblad aanprijzing vond.

OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN.

De Indische Gids. — Amsterdam, 1 April 1918.

Prof. D. G. Stibbe, Over Indische Bestuurshervorming; W. H. M. Schadee, Nogmaals Belawan-Oceaanhaven.

Die Bank. — Berlijn, Maart 1918.

A. Lansburgh, Zahlungsausgleich in deutscher und

in fremder Währung; L. Eschwege, Hilfsbedürftige Schutzbanken; Prof. Dr. E. Wetter, Bankkrisen und Bankbrüche in der Schweiz.

Bank-Archiv. — Berlijn, 15 Maart 1918.

Dr. Ernst Schoen, Kriegssteuer und Tantiemen; Dr. Oswald, Berechnung der Tantième; O. Schoele, Verbesserungen des Postcheckverkehrs.

Swenski Export. — Stockholm, Februari 1918.

In No. 3: Gustav Cassel, De Swenska växelkurserna under 1917; Georg Solomon, Ryska banker och handeln; Poul Drachman, Tysk kartell- och syndikatpolitik (VI).

In No. 4: G. L., Ryska Konjunkturer; Den andra holländska mässan.

Dit laatste artikel, van een ongenoemd schrijver, belangrijk als blijk van belangstelling, opent voor Nederlanders geen nieuwe gezichtspunten op de Utrechtsche Jaarbeurzen.

REGEERINGSMAATREGELEN OP HANDELSGEBIED.

Uitvoer verbod. Het geldende uitvoerverbod voor visch is thans aldus gewijzigd, dat met ingang van 3 dezer verboden is de uitvoer van alle visch, met uitzondering van week- en schaaldieren, terwijl met ingang van 15 dezer ook de uitvoer van week- en schaaldieren verboden is.

Magere kaas. Ter aanvulling van het verminderde broodrantsoen zou 400.000 K.G. van 20 +, per week beschikbaar worden gesteld. Deze hoeveelheid, neerkomende op 70 gram per hoofd per week of 10 gram per dag, schijnt zeer weinig, maar heeft toch volgens het B.M.V. wel degelijk beteekenis. 10 gram van deze kaas bevatten reeds meer eiwit, dan gemist wordt door de vermindering van het broodrantsoen van 250 tot 200 gram per dag; het tekort aan koolhydraten kan met 25 gram suiker ruim worden aangevuld. Ook vatgroenten kunnen hiervoor uitstekend dienst doen.

Aflevering van boter. Een bericht in de dagbladen, dat invoering eener vetrantsoeneering aangaande zou zijn, schijnt velen aanleiding te hebben gegeven om tot het inslaan van boterprovisie over te gaan. In verband hiermede is het producenten van en grossiers in boter verboden af te leveren dan aan hun gewone afnemers, en in grooter hoeveelheden dan gebruikelijk is. Aan detaillisten is verboden boter bij meer dan 1 K.G. af te leveren.

Cacaoboter. Verboden is de aflevering en het vervoer van cacaoboter.

Slachtverbod en vleeschvoorziening. Aangezien verschillende burgemeesters een te ruim gebruik maakten van de bevoegdheid om ontheffing van het slachtverbod te verleen, is die bevoegdheid beperkt tot het aantal runderen, vereischt voor ziekenhuizen. De bevoegdheid om ontheffing van het slachtverbod voor varkens te verleen is ingetrokken en het slachtverbod ook tot paarden uitgestrekt.

In verband met de moeilijkheden om de steden in het bezit van het noodige vleesch te stellen, zal alle voor slachting bestemd vee nu van rijkswege worden verwerkt tot eenheidsworst.

Teelt van voedingsgewassen. De Minister van Landbouw wijst nogmaals iedereen, die in de gelegenheid is zelf voedingsgewassen te telen op zijn plicht deze gelegenheid niet ongebruikt te laten voorbijgaan. Aan de burgemeesters zal worden verzocht personen, die artikelen zelf kunnen verbouwen, doch dit nagelaten hebben, buiten de distributie te sluiten.

Inbezitneming oogst 1918. Het ligt in de bedoeling van den oogst 1918 in bezit te nemen alle producten, met name alle soorten land- en tuinbouwzaden, tabak en hennep, die voor inbezitneming geschikt zijn.

Koolen uien. De distributie van roode en gele kool en uien moest worden stopgezet, omdat de voorraden opgeruimd zijn. Het B.M.V. deelt mede, dat dit

jaar gedistribueerd werden 11.024.185 K.G. roode kool, 14.355.778 K.G. gele kool en 13.718.560 K.G. uien, tegen resp. 10.104.207, 9.237.920 en 8.937.090 K.G. in het vorig jaar.

Afvallen. Maximumprijzen zijn vastgesteld voor aardappelschillen en groente-afvallen, bloed en vleezige afvallen.

Wolvordering. De hoofdintendant heeft den burgemeesters verzocht van de inwoners hunner gemeente ten behoeve van het leger de levering te vorderen van alle in dit jaar geschoren wol.

Bokking. Indien de aanvoer van Zuiderzeeharing dit veroorlooft, ligt het in de bedoeling op 8 dezer aan te vangen met de distributie van Zuiderzeebokking.

Kaarten voor manufacturen. Bij het Rijksbureau voor Manufacturen is eene regeling in voorbereiding, waarbij aan bona-fide behangers, stoffeerders, meubelmakers, kleermakers en winkeliers in manufacturen kaarten zullen worden verstrekt, dienende als vervoerbiljetten voor manufacturen, uitsluitend voor afleveringen aan en voor zichtzendingen aan en van particulieren.

Huiden en leder. De ministerieele beschikking van 7 December 1917 (distributieregeling voor huiden en leder II) zal in haar vollen omvang in werking treden. Mitsdien behooren vóór 15 dezer bij het Rijksdistributiekantoor voor Huiden en Leder te zijn ingeschreven alle schoenfabrikanten, waaronder begrepen fabrikanten van leestklaar schoenwerk, die meer dan 100 paar schoenen of leestklaar werk per jaar maken.

Leder. Door het Rijksdistributiekantoor voor huiden en leder is bij de gemeentebesturen aangedrongen op de grootst mogelijke zuinigheid bij het gebruik van leder. Tenzij de invoer van looistoffen zich zeer spoedig aanmerkelijk mocht verbeteren, zal de toewijzing tenminste met 25 pCt. verminderd moeten worden.

Schoenen. Teneinde den kettinghandel in schoenen te bestrijden is alle vervoer van schoenen, pantoffels, enz. zonder vergunning van het R.D.H.L. schoenen. Die vergunning wordt aan tusschenhandelaren alleen verleend voor levering aan winkeliers en als aan dezen een winst van ten hoogste 6 pCt. op de inkoopfactuur in rekening wordt gebracht.

Aanvoer van steenkolen. Van Duitsche zijde is men niet getreden in het voorstel, om, hangende de onderhandelingen over een nieuwe economische schikking, na 1 April door te gaan met de levering van steenkolen.

Calcium carbid. Nieuwe maximumprijzen in den kleinhandel zijn vastgesteld voor calcium-carbid.

Zwavelzuur. Het verbod tot aflevering en vervoer van zwavelzuur is niet van toepassing op hoeveelheden van niet meer dan 25 K.G.

Smeerolie. Door den Minister van Landbouw is ingesteld een *Rijksbureau voor Smeerolie*, hetwelk ontheffing kan verlenen van het verbod tot verkoop, aflevering en vervoer.

Tabak. Zoodra het Rijksbureau voor Tabak kennis krijgt, dat door een fabrikant een deel van, of al zijn werklieden zijn ontslagen, moet daarnaar een onderzoek ingesteld worden. Blijkt, dat de noodzakelijkheid niet op zeer goede gronden berust, of dat dit ontslag eenigszins in verband staat met door den fabrikant vrijwillig gepleegde handelingen, dan zullen strenge maatregelen worden genomen.

Vermicelli en macaroni. Nieuwe maximumprijzen zijn vastgesteld voor vermicelli enz. en macaroni enz.

Kindermeel. Ook voor kindermeel zijn nieuwe maximumprijzen vastgesteld.

Algemeene bevrachtingsvoorwaarden voor de binnenschipperij. Met ingang van 15 dezer zijn algemeene bevrachtingsvoorwaarden voor de binnenschipperij vastgesteld.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

	6 April 1918	20 Juli 1914
Ned. Bank	{ Disc. Wissels. 4 1/2 sedert 1 Juli '15 Bel. Binn. Eff. 4 1/2 " 1 " '15 Vrsch. in R.C. 5 1/2 " 19 Aug. '14	3 1/2 sedert 23 Mrt. '14 4 " 23 " '14 5 " 23 " '14
Bank van Engeland	5 " 5 Apr. '17	3 " 29 Jan. '14
Duitsche Rijksbank	5 " 23 Dec. '14	4 " 5 Febr. '14
Bank van Frankrijk	5 " 21 Aug. '14	3 1/2 " 29 Jan. '14
Oostenr. Hong. Bk.	5 " 12 Apr. '15	4 " 12 Mrt. '14
Russische Staatsbk.	6 " 27 Juli '14	5 " 1 Apr. '14
Nat. Bank v. Denem.	5 " 9 " '15	5 " 6 Febr. '14
Zweedsche Rijksbk.	7 " 20 Mrt. '18	4 1/2 " 6 " '14
Zwitserse Nat. Bk.	4 1/2 " 31 Dec. '14	3 1/2 " 19 " '14
Bank van Italië	5 " 10 Jan. '18	5 " 9 Mei '14
Feder. Res. Bk. N.Y.	3 1/2-4 1/2	—
Javasche Bank	3 1/2 " 1 Aug. '09	3 1/2 " 1 Aug. '09

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen	Berlijn	Parijs	N. York
	Part. disconto	Prolongatie	Part. disconto	Part. disconto	Part. disc.	Call money
6 Apr. '18	2 7/8 ¹⁾	4 1/2	3 9/16 ¹⁾	4-5/8	—	3 1/2-4 1/2
2-6 " '18	2 7/8-3 1/4	4 1/2-5 1/2	3 9/16-1 3/8	4-5/8	—	2 1/2-4
25-28 M. '18	3-1/4	4 3/4-5	3 9/16	4-5/8	—	5 1/2-6
18-23 " '18	2 3/4-3 1/2	4-1/2	3 9/16	4-5/8	—	2 1/2-5 1/2
2-7 Apr. '17	1 1/4-1/2	3-1/2	4 3/8-3/4	4-5/8	—	2-1/2
3-8 Apr. '16	2 1/4-3	3 3/4-4 1/2	4 1/2-5/8	4 1/4-5/8	—	1 3/4-2
20-24 Jul. '14	3 1/8-3 1/16	2 1/4-3/4	2 1/4-3/4	2 1/8-1/2	2 3/4	1 3/4-2 1/2

1) Notering van 5 April.

WISSELKOERSEN.

WISSELMARKT.

Het verloop der koersen gedurende deze berichtsweek vertoont geen opwekkend beeld. Alle wissels op oorlogvoerende landen waren weder beduidend lager dan de vorige week. Vooral in het begin der berichtsperiode was het aanbod overheerschend en in 2 dagen liep Londen terug van 10.22 tot 9.93, Parijs van 37.70 tot 36.65 en New York van 2.15 tot 2.08; terwijl ook de centrale-wissels sterk aangeboden waren en van 42.50 en 27.40 tot 40.60 en 26.20 teruggingen. Daarna trad voor alle wissels eenig herstel in, waarvan Berlijn in verhouding het meest profiteerde en op circa 41.75 kwam. De neutrale wissels waren aanvankelijk eveneens flauwer. De daling was echter beduidend geringer dan voor de wissels op de oorlogvoerenden. Na een snel herstel trad aan het einde der week voor Skandinavië wederom een daling in, die zich hedenochtend nog verder uitbreidde. Over het algemeen bestaat er echter hier nog steeds veel vraag naar Stockholm ten behoeve van den houthandel, zoodat ook nu weder van die zijde groote posten uit de markt genomen werden en de koersen weder direct belangrijk opliepen.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	Londen ¹⁾	Parijs ²⁾	Berlijn ³⁾	Weenen ⁴⁾	St. Petersburg ¹⁾	New York ¹⁾
1 April 1918 ..	—	—	—	—	—	—
2 " 1918 ..	10.08	37.50	41.90	26.90	—	2.11
3 " 1918 ..	9.93	36.70	41.05	26.30	—	2.08
4 " 1918 ..	10.05	36.85	41.—	26.20	—	2.10 1/2
5 " 1918 ..	10.06 1/2	37.—	41.55	26.50	—	2.10 1/2
6 " 1918 ..	10.08	37.10	41.70	26.65	—	2.12
Laagste d. w. ¹⁾	9.92	36.65	40.60	25.65	—	2.08
Hoogste " " ¹⁾	10.22	37.70	42.50	27.40	—	2.15 1/2
30 Mrt. 1918 ..	10.22 1/2	37.75 1/2	42.60 1/2	27.45 1/2	—	2.14 3/8
23 " 1918 ..	10.28	37.80	40.42	26.80	—	2.16
Muntpariteit ..	12.10 1/2	48.—	59.26	50.41	1.28	2.48 3/4

¹⁾ Notering te Amsterdam. ²⁾ Particuliere opgave.

³⁾ Notering van 28 Maart.

Data	Stock-holm*)	Kopen-hagen*)	Chris-tiania ¹⁾	Zwitser-land*)	Spanje ¹⁾	Bataavia ¹⁾ telegrafisch
1 Apr. 1918	—	—	—	—	—	—
2 „ 1918	72.20	67.—	68.10	49.75	54.75	99 $\frac{1}{2}$ -100 $\frac{1}{2}$
3 „ 1918	72.—	66.80	67.80	49.65	54.50	99 $\frac{1}{2}$ -100 $\frac{1}{2}$
4 „ 1918	72.65	67.10	67.90	50.30	54.50	99 $\frac{1}{2}$ -100 $\frac{1}{2}$
5 „ 1918	72.40	67.—	67.90	50.30	54.50	99 $\frac{1}{2}$ -100 $\frac{1}{2}$
6 „ 1918	72.10	66.75	67.50	50.20	55.25	99 $\frac{1}{2}$ -100 $\frac{1}{2}$
L'ste d. w. ¹⁾	71.50	66.50	67.40	49.40	53.90	99 $\frac{3}{4}$
H'ste „ „ ¹⁾	72.65	67.30	68.30	50.30	55.25	100 $\frac{1}{2}$
30 Mrt. 1918	72.25 ²⁾	67.20 ²⁾	68.25	50.10 ²⁾	55.—	99 $\frac{1}{2}$ -100 $\frac{1}{2}$
23 „ 1918	72.75	67.30	68.50	49.75	54.20	99 $\frac{1}{2}$ -100 $\frac{1}{2}$
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	48.—	100

*) Noteering te Amsterdam. 1) Particuliere opgave
2) Noteering van 28 Maart.

KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Londen (in \$ per £)	Zicht Parijs (in frs. p. \$)	Zicht Berlijn (in cents p. Rm. 4)	Zicht Amsterd. (in cents per gld.)
6 April 1918	4.76.45	5.72 $\frac{1}{2}$	nom.	46 ²⁾
Laagste d. week..	4.76.45	5.72	—	46
Hoogste „ „	4.76.45	5.72 $\frac{1}{2}$	—	46
30 Maart 1918	4.76.45	5.72 $\frac{1}{4}$	nom.	46
23 „ 1918	4.76.45	5.72 $\frac{3}{4}$	nom.	46 ¹⁾
Muntpariteit....	4.86.67	5.18 $\frac{1}{4}$	95 $\frac{1}{4}$	40 $\frac{3}{16}$

1) Noteering van 22 Maart.
2) „ „ 2 April.

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN.

Plaatsen en Londen	Noteerings-eenheden	21 Febr. 1918	5 Maart 1918	Tijdperk 6 Mrt.—2 April 1918		2 April 1918
				Laagste	Hoogste	
Alexandrië..	Piast. p. £	97 $\frac{7}{16}$	97 $\frac{7}{16}$	97 $\frac{7}{16}$	97 $\frac{7}{16}$	97 $\frac{7}{16}$
B. Aires....	d.p.gd.pes.	50 $\frac{1}{2}$	50 $\frac{1}{2}$	50	51 $\frac{1}{2}$	51
Calcutta....	sh/d.p.rup.	1/5 $\frac{1}{32}$	1/5 $\frac{1}{32}$	1/5	1/5 $\frac{1}{16}$	1/5 $\frac{1}{32}$
Hongkong...	id. p. \$	2/11 $\frac{1}{2}$	2/11 $\frac{3}{4}$	2/11 $\frac{3}{4}$	3/1 $\frac{1}{4}$	3/0 $\frac{7}{8}$
Lissabon....	d.p.escudo	29 $\frac{3}{4}$	29 $\frac{1}{8}$	27 $\frac{1}{2}$	29 $\frac{1}{2}$	28 $\frac{1}{4}$
Madrid....	Peset. p. £	19.60	19.46	18.50	19.42	18.52
Montevideo..	d.p.peso	59 $\frac{3}{4}$	59 $\frac{1}{2}$	59	63 $\frac{1}{2}$	63
Montreal....	\$ per £	4.81 $\frac{1}{2}$	4.81 $\frac{1}{4}$	4.81 $\frac{1}{2}$	4.84 $\frac{3}{4}$	4.83 $\frac{3}{4}$
Petrograd..	R. p. £ 10	365 ²⁾	nom.	nom.	nom.	nom.
R.d.Janeiro ¹⁾	d.p.milr.	13 $\frac{11}{32}$	13 $\frac{10}{32}$	13 $\frac{9}{32}$	13 $\frac{10}{32}$	13 $\frac{11}{32}$
Rome.....	Lires p. £	41.65	42.63	40.35	42.73	41.78
Shanghai..	sh/d.p.tael	4/2 $\frac{1}{2}$	4/3	4/3	4/5 $\frac{1}{4}$	4/4 $\frac{3}{4}$
Singapore..	id. p. \$	2/4	2/4	2/2 $\frac{1}{2}$	2/4 $\frac{1}{8}$	2/3 $\frac{1}{4}$
Valparaiso ¹⁾	d.p.pap.p.	14	14 $\frac{25}{32}$	14 $\frac{9}{4}$	15 $\frac{7}{16}$	15 $\frac{7}{16}$
Yokohama..	sh/d.p.yen	2/1 $\frac{15}{16}$	2/2 $\frac{1}{32}$	2/1 $\frac{15}{16}$	2/2 $\frac{1}{16}$	2/2 $\frac{1}{16}$

1) Noteeringen op 90 dagen.
2) Noteering van 14 Februari.
De koers van 22 Maart j.l. is dezerzijds nog niet bekend geworden.

GOUD EN ZILVER.

Sedert 29 Juli 1916 worden de dagelijksche ontvangsten en onttrekkingen van goud door de Bank van Engeland tijdelijk niet bekend gemaakt.

NOTEERING VAN ZILVER.

Noteering te Londen. te New York

6 April 1918.....	45 $\frac{1}{2}$ ²⁾	91 $\frac{5}{8}$
30 Maart 1918.....	45 $\frac{5}{8}$ ¹⁾	92 $\frac{1}{8}$
23 „ 1918.....	46	92 $\frac{7}{8}$
16 „ 1918.....	43	86 $\frac{1}{2}$
9 „ 1918.....	42 $\frac{3}{4}$	85 $\frac{5}{8}$
2 „ 1918.....	42 $\frac{1}{2}$	85 $\frac{1}{8}$
7 April 1917.....	36 $\frac{5}{8}$ ²⁾	73 $\frac{5}{8}$
8 April 1916.....	29 $\frac{7}{16}$	61 $\frac{3}{4}$
20 Juli 1914.....	24 $\frac{19}{16}$	54 $\frac{1}{8}$

1) Noteering van 28 Maart.
2) „ „ 5 April.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 6 April 1918.

Activa.		
Binnenl. Wis-sels, Prom., enz. in disc.	H.-bk. f 17.174.091,24 B.-bk. „ 111.596,40 Ag.sch. „ 11.957.891,46 $\frac{1}{2}$	f 29.243.379,10 $\frac{1}{2}$
Papier o. h. Buitent. in disconto		—
Idem eigen portef..	f 6.979.636,—	—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel. „		6.979.636,—
Beleeningen	H.-bk. f 60.730.367,76 $\frac{1}{4}$ B.-bk. „ 4.248.011,92 $\frac{1}{2}$ Ag.sch. „ 50.139.786,46	—
	f 115.118.166,14	—
Op Effecten	f 113.154.666,14	—
Op Goedereen en Spec.	„ 1.963.500,—	115.118.166,14
Voorschotten a. h. Rijk.....		14.501.734,09 $\frac{1}{2}$
Munt en Muntmateriaal	Munt, Goud f 93.452.630,— Muntmat., Goud..... „ 627.944.076,54 $\frac{1}{2}$	—
	f 721.396.706,54 $\frac{1}{2}$	—
Munt, Zilver, enz. „	„ 7.153.877,08 $\frac{1}{2}$	—
Muntmat., Zilver .. „		728.550.583,63
Effecten	Bel. v. h. Res.fonds.. f 5.150.192,50 id. van $\frac{1}{4}$ v. h. kapit. „ 3.950.039,62 $\frac{1}{2}$	—
		9.100.232,12 $\frac{1}{2}$
Geb. en Meub. der Bank		1.465.000,—
Diverse rekeningen		87.122.609,05
	f 992.081.340,14 $\frac{1}{2}$	—

Passiva.

Kapitaal.....	f 20.000.000,—
Reservefonds	„ 5.234.534,18 $\frac{1}{2}$
Bankbiljetten in omloop.....	„ 893.898.885,—
Bankassigatiën in omloop.....	„ 1.976.344,80
Rekening-Courant saldo's:	—
Van het Rijk..... f	—
Van anderen	„ 62.344.085,36
Diverse rekeningen	„ 8.627.490,80
	f 992.081.340,14 $\frac{1}{2}$
Beschikbaar metaalsaldo.....	f 536.216.359,40 $\frac{1}{2}$
Op de basis van $\frac{1}{4}$ metaaldekking	„ 344.572.496,37 $\frac{1}{2}$
Minder bedragen bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is ..	„ 2.681.081.795,—
Verschillen met den vorigen weekstaat:	—
	Meer Minder
Disconto's	10.078.107,78
Buitenlandsche wissels.....	184.140,—
Beleeningen	618.951,89 $\frac{1}{2}$
Goud	786.901,37
Zilver	130.804,21
Bankbiljetten.....	4.206.950,—
Part. Rek.-Crt. saldo's	5.590.471,78 $\frac{1}{2}$

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Bank-biljetten	Andere opschbare schulden
6 April 1918	721.397	7.154	893.899	64.320
30 Maart 1918	722.184	7.285	889.692	59.943
23 „ 1918	723.051	7.337	864.373	66.509
16 „ 1911	723.807	7.323	858.394	58.834
9 „ 1918	722.096	7.225	859.317	65.835
2 „ 1918	723.746	7.240	870.334	71.288
23 Febr. 1918	714.679	7.295	845.856	83.485
16 „ 1918	716.341	7.275	854.035	90.845
9 „ 1918	716.432	7.278	859.834	99.821
2 „ 1918	707.609	7.275	892.087	58.386
26 Jan. 1918	707.000	7.176	871.586	77.132
19 „ 1918	707.988	7.031	883.034	60.031
12 „ 1918	697.459	6.933	883.869	45.127
7 April 1917	590.529	6.680	752.563	73.753
8 April 1916	520.251	1.940	656.732	76.671
25 Juli 1914	162.114	8.228	310.437	6.198

Data	Disconto's		Beleeningen	Beschikbaar Metaal-saldo	Dekking-percentage
	Totaal	Hieraan Schatkist-promessen rechtstreeks			
6 Apr. 1918	29.243	—	115.118	536.216	76
30 Mrt. 1918	19.165	—	115.737	538.809	77
23 " 1918	20.822	—	108.980	543.478	78
16 " 1918	21.714	—	103.580	546.945	80
9 " 1918	24.064	—	111.170	543.537	79
2 " 1918	26.363	—	124.022	541.907	78
23 Febr. 1918	30.574	—	116.030	535.386	78
16 " 1918	24.090	—	139.462	533.877	77
9 " 1918	30.120	8.000	146.838	531.013	75
2 " 1918	80.657	68.000	90.157	524.005	75
26 Jan. 1918	76.114	63.000	90.515	528.613	75
19 " 1918	72.498	47.000	90.346	525.582	76
12 " 1918	66.729	39.000	93.627	517.764	75
7 Apr. 1917	77.681	60.000	87.316	431.026	72
8 Apr. 1916	90.536	68.000	73.831	374.300	71
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	43.521 ¹⁾	54

¹⁾ Op de basis van $\frac{2}{3}$ metaaldekking.

Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	6 April 1918	30 Maart 1918
Aan schatkistpromessen..	f 60.970.000,—	f 58.750.000,—
waarvan rechtstreeks bij de Ned. Bank geplaatst	„ 10.000.000,—	„ —
Aan schatkistbiljetten ..	„ 68.827.000,—	„ 61.271.000,—
Aan silverbons	„ 29.239.484,—	„ 28.625.795,50

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Sedert 18 Maart 1918 worden slechts de telegraphisch hier te lande ontvangen totaaleijfers der obligo's en der uitzettingen en het beschikbaar metaalsaldo medegedeeld.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opelsch. schulden
30 Maart 1918	***	***	233.700	
25 " 1918	***	***	239.100	
18 " 1918	***	***	236.400	
31 Maart 1917	71.932	23.468	154.052	36.883
1 April 1916	47.028	34.073	144.987	29.407
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634

Data	Disconto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Beschikbaar metaal-saldo	Dekking-percentage
30 Mrt. 1918		116.800	***	64.700	***	
25 " 1918		117.900	***	62.900	***	
8 " 1918		115.500	***	62.300	***	
31 Mrt. 1917	6.528	38.539	48.271	7.032	57.780	50
1 Apr. 1916	6.327	17.074	47.895	26.458	46.222	46
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	4.842 ²⁾	44

¹⁾ Sluitpost der activa.

²⁾ Op de basis van $\frac{2}{3}$ metaaldekking.

SURINAAMSCH BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opelsch. schulden	Disconto's	Div. rekeningen ¹⁾
12 Jan. 1918 ..	619	1.187	1.103	1.116	505
5 " 1918 ..	594	1.226	1.074	1.132	444
29 Dec. 1917 ..	587	1.240	1.070	1.057	742
22 " 1917 ..	609	1.165	1.066	1.066	576
15 " 1917 ..	603	1.214	990	1.056	893
8 " 1917 ..	591	1.265	917	1.031	999
1 " 1917 ..	611	1.234	980	1.035	1.052
24 Nov. 1917 ..	615	1.303	1.057	1.059	985
17 " 1917 ..	614	1.199	1.036	1.049	1.019
10 " 1917 ..	591	1.209	868	1.029	973
13 Jan. 1917 ..	709	1.030	959	977	315
15 Jan. 1916 ..	745	934	1.015	929	830
25 Juli 1914 ..	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluitpost der activa.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden p. st.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
3 April 1918	61.429	47.998	***	***	***
27 Mrt. 1918	60.611	47.817	***	***	***
20 " 1918	60.605	47.359	223.922	28.500	198.363
13 " 1918	60.085	47.284	223.317	28.500	198.363
4 April 1917	54.691	38.901	150.049	28.500	115.583
5 April 1916	56.466	33.875	109.437	28.500	75.718
22 Juli 1914	40.164	29.317			

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dekking-percentage ¹⁾
3 Apr. '18	59.300	113.487	36.288	150.273	31.881	17,09
27 Mrt. '18	55.951	112.366	43.843	137.549	31.244	17,22
20 " '18	56.986	99.230	35.373	134.381	31.696	18,67
13 " '18	56.625	97.604	38.353	128.998	31.251	18,67
4 Apr. '17	39.245	123.308	50.124	128.968	34.240	19,11
5 Apr. '16	38.189	96.139	69.915	87.749	41.042	26,—
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 $\frac{1}{2}$

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

DUITSCH RYKSBANK.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Darlehenskassenscheine, in duizenden Mark.

Data	Metaal	Daarvan Goud	Kassenscheine	Circulatie	Dekking-percentage ¹⁾
31 Mrt. 1918	2.526.876	2.408.530	1.546.759	11.977.807	34
23 " 1918	2.526.110	2.408.381	1.349.443	11.399.211	34
15 " 1918	2.525.149	2.408.207	1.332.481	11.355.288	34
7 " 1918	2.524.471	2.408.028	1.325.750	11.324.104	34
31 Mrt. 1917	2.546.696	2.530.762	380.649	8.616.015	35
31 Mrt. 1916	2.504.155	2.460.095	945.361	6.988.073	49
23 Juli 1914	1.691.398	1.356.857	65.479	1.890.895	93

¹⁾ Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels	Rek. Crt.	Darlehenskassenscheine	
			Totaal uitgegeven	In kas bij de Reichsbank
31 Mrt. 1918	16.034.259	9.029.669	***	***
23 " 1918	13.469.103	7.129.206	8.093.400	1.336.300
15 " 1918	13.349.430	6.745.209	8.029.800	1.319.500
7 " 1918	13.065.445	6.591.141	7.982.700	1.313.800
31 Mrt. 1917	13.596.710	8.405.478	4.242.500	367.900
31 Mrt. 1916	8.112.764	4.357.824	2.191.600	909.700
23 Juli 1914	750.892	943.964		

RUSSISCHE STAATSBANK.

Voornaamste posten in miljoenen Roebel.

Data n. st.	Goud	Te goed i/h buitenland	Zilver	Schatkistbiljetten	Disconto's en beleeningen	Circulatie	Rek. Courant
5 Nov. '17	1.292	2.309	178	15.507	2.177	18.917	2.698
29 Oct. '17	1.295	2.309	178	15.222	2.155	18.062	2.726
21 " '17	1.296	2.309	168	14.479	2.071	17.859	2.715
13 " '17	1.297	2.309	155	14.098	2.150	17.290	2.721
5 Nov. '16	1.556	2.055	110	6.014	798	7.935	1.770
5 Nov. '15	1.604	35	26	3.119	1.249	6.054	1.397
21 Juli '14	1.601	144	74		757	1.634	1.099

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Goud	Waarvan in het Buitenland	Zilver	Te goed in het Buitenland	Buit.gew. voorsch. a/d. Staat
4 Apr. '18	5.375.025	2.037.108	254.966	***	14.800.000
28 Mrt. '18	5.373.546	2.037.108	255.425	1.139.495	14.000.000
21 „ '18	5.372.264	2.037.108	255.768	1.152.531	13.700.000
14 „ '18	5.370.762	2.037.108	256.205	1.144.040	13.550.000
5 Apr. '17	5.213.484	1.947.677	261.240	762.101	9.600.000
6 Apr. '16	4.986.412	—	362.716	741.679	6.900.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data als boven.	Wissels	Uitgestelde Wissels	Beleening	Bankbiljetten	Rek. Cr. Particulieren.	Rek. Cr. Staat
	1.816.691	1.103.381	1.113.936	25.847.884	3.126.344	83.912
	1.328.218	1.105.289	1.102.857	25.179.328	2.808.557	47.275
	1.039.775	1.107.275	1.139.889	24.824.969	2.740.615	55.184
	1.064.089	1.110.865	1.175.520	24.744.120	2.598.188	38.801
	604.229	1.266.005	1.175.062	18.749.447	2.409.993	86.112
	366.167	1.646.235	1.238.633	15.154.630	1.994.263	45.949
	1.541.080	—	769.400	5.911.910	942.570	400.590

SOCIÉTÉ GÉNÉRALE DE BELGIQUE. 1)

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Metaal incl. buitenl. saldi	Beleening van buitenl. vorder.	Beleening van prom. d. provinc.	Binn. wissels en beleening	Circulatie	Rek. Cr. saldi
4 April '18	754.233	98.385	480.000	127.739	1.228.608	221.808
21 Maart '18	751.396	98.257	480.000	142.294	1.225.663	236.887
14 „ '18	751.976	93.206	480.000	145.713	1.235.832	230.187
7 „ '18	696.088	97.851	480.000	152.511	1.192.746	223.321
5 April '17	374.409	86.346	480.000	62.705	894.333	99.425
8 April '16	200.997	59.052	480.000	62.396	641.232	158.988

1) Sedert einde 1914 met de functie van circulatiebank belast.

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Goud	Waarvan voor dekking F. R. Notes	Waarvan in het buitenland	Zilver etc.	F.R. Notes in circulatie
25 Jan. '18	1.726.507	813.785	52.500	56.252	1.234.934
18 „ '18	1.729.470	816.437	52.500	54.837	1.238.797
11 „ '18	1.696.830	803.969	52.500	51.201	1.242.199
4 „ '18	1.687.720	816.461	52.500	45.310	1.251.205
26 Jan. '17	791.245	275.133	—	17.579	259.768

Data	Wissels	Totaal Deposito's	Waarvan Kapitaal	Algem. Dekkingspercentage 1)	Percent. Gouddekking circulatie
25 Jan. '18	901.574	1.849.086	72.439	61,5	65,9
18 „ '18	861.292	1.913.899	71.938	61,0	65,9
11 „ '18	829.375	1.779.726	71.603	61,8	64,7
4 „ '18	897.151	1.793.479	70.825	60,2	65,3
26 Jan. '17	113.408	810.822	55.694	75,9	105,9

1) Verhouding tusschen: den totalen goudvoorraad, zilver etc., en de opeisbare schulden: F. R. Notes en netto deposito's met inbegrip van het kapitaal.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Aantal banken	Totaal uitgezette gelden en beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
18 Jan. '18	662	11.275.331	1.147.274	10.618.473	1.361.800
11 „ '18	659	11.297.581	1.202.389	10.853.548	1.348.698
4 „ '18	640	11.235.168	1.193.952	10.697.106	1.460.927
28 Dec. '17	630	10.853.941	1.161.823	10.383.805	1.321.944
21 „ '17	614	10.968.616	1.089.127	10.110.913	1.231.155

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 8 April 1918.

Te midden van de zeer ernstige gebeurtenissen, die binnen onze landsgrenzen aller aandacht trekken, dreunt het kanon op het Westelijk front nu al meer dan veertien dagen, zonder nochtans een definitief resultaat te hebben bereikt. Aan Duitsche zijde is de aanvankelijk met overweldigende kracht en doorzettingsvermogen begonnen aanval min of meer tot stilstand gekomen, terwijl aan de overzijde energieke pogingen in het werk worden gesteld, om het verloren terrein te herwinnen of althans een verder doordringen van de legers der Centralen onmogelijk te maken. Wel worden nog iederen dag uitvoerige communiqués der Duitsche legerleiding gepubliceerd en wel wijzen zij nog voortdurend overwinningen aan, doch langzamerhand zijn deze van minder ingrijpenden aard geworden. Het gevolg op de internationale beurzen is niet uitgebleven en zelfs op onze markt is zeer duidelijk de impressie waar te nemen, die de berichten van het oorlogstooneel teweegbrengen, zij het steeds min of meer van ter zijde. In tijden van binnenlandsche rust op politiek gebied zoude deze echter ongetwijfeld veel sterker en dieper zijn geweest, al kan niet worden verwacht, dat dezelfde belangstelling als in het buitenland, aan meer of minder groote terreinwinsten, vooral als deze geen perspectief op een definitief resultaat openen, wordt gehecht.

Op de internationale beurzen is dit, zooals reeds gezegd, wel het geval. Vooral te Berlijn is een directe en onmiddellijke reactie op alle berichten van het Westfront waar te nemen. In den aanvang der berichtperiode was de stemming daar ter plaatse dan ook buitengewoon vast te noemen; de successen, in vijf achtereenvolgende doorbraakpogingen behaald, hebben een optimistische opvatting betreffende een zeer nabijzijnden vrede in het leven geroepen of althans een sterke overtuiging met betrekking tot de eindelijke overwinning. Zeer krachtig kwam deze opvatting tot uiting in de opgaande koersbeweging voor scheepvaart- en koloniale waarden, welke laatste wij overigens in ons vorig overzicht reeds hier ter plaatse releveerden. Het eigenaardige hierbij echter is, dat ook sommige aandelen in industriële ondernemingen, die speciaal voor de oorlogvoering arbeiden, sterk gezocht waren. Hoewel geen enkel tastbaar feit hieraan ten grondslag ligt, ging men uit van de onderstelling, dat deze ondernemingen haar dividendpolitiek ten gunste van aandeelhouders zullen wijzigen, vooral met het oog op belasting-vooruitzichten. Zoo werden aandelen Deutsche Waffen zeer beteekenend hooger in koers verhandeld; ook aandelen Rottweiler en Dynamit konden monteeren, de laatste in verband met een inschrijving op de achtste oorlogslening ad Mk. 10.000.000. De zeer geanimeerde stemming voor kaliwaarden heeft ook verderen voortgang kunnen maken. Voorbijgaand waren aandelen Deutsche Kali gedrukt, in verband met het feit, dat een in de laatste weken in veiling verkochte post ad Mk. 400.000 nog boven de markt hing. In korten tijd echter kon ook dit fonds de schade ruimschoots inhalen, omdat het publiek spoedig inzag, dat de prijs, in vergelijking met de overige waarden van dezelfde rubriek, sterk was achtergebleven. Geen enkel feit van markt-technische beteekenis kon overigens de zeer vaste stemming verstoren. Zelfs het gerucht (inmiddels niet bevestigd), dat de Bondsraad de verhoogde zegelbelasting voor beursaffaires naar het oorspronkelijke plan reeds had vastgesteld, kon in dit opzicht geen enkel invloed uitoefenen. Geld is bij voortdoring vrij ruim gebleven, zoodat de koers voor daggeld zich gemeenlijk niet boven 4 pCt. heeft verheven. Te vermelden valt hier nog, dat de vooruitgang van de Duitsche legers op een zeer eigenaardige wijze de koersen van sommige Westelijke montaanwaarden heeft geïnfluenceerd. Zoo waren b.v. aandelen Luxemburger, Rhein Stahl, Rombacher en Aumetz vast gestemd in verband met de overweging, dat de installaties der ondernemingen thans minder het gevaar van vliegeraanvallen hebben te duchten.

Hield men zich eenerzijds bezig met de vraagstukken, voortvloeiend uit het krachtiger voortzetten van den oorlog, anderzijds heeft de vrede op het Oostelijk front een zeer groote rol gespeeld. Vooral de vrede met Roemenië stond als een lichtend teeken op den weg, dien sommige groepen in Duitschland zich voorstellen te bewandelen na de komst van den algemeenen vrede. Voor deze groepen is er dan ook alle reden tot juichen, waar de zoo uiterst belangrijke petroleum-industrie van Roemenië belangrijk, zoowel uit handels- als uit algemeen-economisch standpunt, thans vrijwel geheel onder den invloed en in de machtsfeer van het Duitsche kapitaal komt. „Nebenbei” mag hier wel worden gewezen op het feit, dat door de instelling van een vermoedelijk zoo winstgevend monopolie, feitelijk een oorlogsschatting aan Roemenië wordt opgelegd, het-

geen dan ook ter beurze van Berlijn algemeen als zoodanig werd opgevat. Behalve toch de reeds met Duitsch kapitaal geëxploiteerde petroleum-velden der Steaua-Romana-groep (Deutsche Bank) en der Deutsche Erdöl-Gesellschaft-groep (Disconto-Gesellschaft) worden thans alle andere velden onder Duitschen invloed gebracht, hetgeen een zeer aanzienlijke verhooging der winsten uit dien hoofde beteekent. Als aanmerkelijk voordeel mag hier niet onvermeld blijven het meer en meer onafhankelijk worden der Amerikaansche productie.

Minder bemoedigend hebben de berichten uit Rusland, met name uit de Oekraïne, geklonken. Zeer kort na het sluiten van den afzonderlijken vrede met dezen nieuwen Staat verschenen in de pers, en vooral in de Oostenrijksche pers, buitengewoon optimistische artikelen in verband met verwachtingen omtrent de graanvoorziening uit deze korenschuur van Europa. Wij hebben toen reeds gelegenheid gehad er op te wijzen, dat vermoedelijk deze verwachtingen veel te hoog waren gespannen, omdat men nog geen enkele zekerheid had aangaande het vervoer. Nu dit vraagstuk vrijwel opgelost schijnt (immers is dezer dagen bericht, dat het eerste handelsschip te Odessa is binnengelopen) komen andere moeilijkheden om oplossing vragen. Deze echter kan niet door het militaire of burgerlijke bestuur der Centrale Rijken, al of niet met medewerking van Roemenië worden verschaft; zij kan uitsluitend worden geschapen door de ontwikkeling der binnenlandsche politiek van het voormalige Tsarenrijk. Het groote vraagstuk n.l. is thans, aan wien de grond behoort. Vroeger waren n.l. de graanvelden het particulier eigendom van enkele grootgrondbezitters, aan welken toestand de revolutie echter een einde heeft gemaakt, door het land onder de boeren zelve in betrekkelijk kleine kavelingen te verdeelen. Dit heeft natuurlijk op geen tegenstand van de zijde der voormalige pachters gestuit. Thans echter, nu langzamerhand meer geordende toestanden wederkeeren, rijst de vraag, of de maximalistische verdeling van den grond ook voor de toekomst rechtskracht zal blijven bezitten; onder deze omstandigheden is het niet te verwonderen, dat de boeren arzelen hun uitzaai te beginnen, waar zij niet weten, wie ten slotte de opbrengst zal mogen oogsten. En zelfs, waar de goede wil tot uitzaai bestaat, ontbreekt het nog vaak aan allerlei der meest noodige landbouw-machines. Het brengen van orde in dezen chaos is, zoodanig niet onmogelijk, dan toch in ieder geval een werk van zeer langdurigen aard, waardoor het vooruitzicht op hulp uit de Oekraïne bij de voedselvoorziening wel naar een zeer ver verwijderd tijdstip wordt verschoven.

Te Weenen heeft uit den aard der zaak ook een zeer geanimeerde stemming ter beurze geheerscht, die haar grond in dezelfde oorzaken als de Berlijnsche tendenz heeft gehad. Hier echter heeft het verslag van den Wiener Bankverein mede een gunstigen invloed uitgeoefend. Van alle Weenske Banken heeft deze instelling wel, het grootste aandeel aan de financiering der oorlogslasten bijgedragen; de voorschotten aan de spaarbanken beliepen volgens het jaarverslag ongeveer een milliard Kronen, het eigen bezit aan oorlogsleeningen bedraagt Kr. 150 miljoen, terwijl wegens voorschotten op oorlogsleeningen aan cliënten ongeveer Kr. 600 miljoen te vorderen is; tezamen derhalve een bedrag van circa Kr. 1,75 milliard. Deze deelname aan de oorlogsfinanciering heeft echter in buitengewone mate tot de winsten bijgedragen, die niet minder dan 30 pCt. grooter zijn dan die van het vorig jaar. Het dividend kon dan ook met 1½ tot 8½ pCt. worden verhoogd, welk percentage sinds 1873 niet meer was bereikt.

De vaste stemming, die door het jaarverslag van den Wiener Bankverein en door de gebeurtenissen op het Westfront te voorschijn is geroepen, is echter niet in staat geweest ook grotere omzetten te bewerkstelligen; deze zijn voortdurend, na de jongste sensationele daling, van zeer geringen omvang gebleven. Door dezen beperkten handel heeft dan ook een bijzonder voorval sterk de aandacht getrokken, meer dan anders wellicht het geval ware geweest; wij bedoelen hier de beurs-manoeuvres in een als regel nogal verwaarloosd fonds, n.l. de aandelen der A.G. für Holzgewinnung und Dampfsägebetriebe vorm. P. und C. Goetz & Comp. Deze aandelen waren reeds gedurende geruimen tijd sterk gezocht. Zij werden door een commissiehuis voortdurend uit de markt genomen, hoewel reeds gedurende eenige jaren geen dividend was uitgekeerd. Het verluide, dat een bepaalde groep de meerderheid van het aandelen-kapitaal, tot nu toe in handen van de A.G. Mercur, trachtte te verkrijgen, waarbij de neiging tot verkoopen schijnt te zijn aangewakkerd door ongunstige voorstellingen omtrent de toekomst der onderneming. Hiervan heeft echter de Mercur-groep gebruik gemaakt om haar aandelen-bezit zeer belangrijk uit te breiden, terwijl de

nieuwe groep geloofde reeds de meerderheid te bezitten. Zij wilde daarom overgaan tot uitoefening van de rechten, die zij meende te hebben verworven en vroeg de door haar aangekochte stukken, die zij ter beurze had uitgeleend, op. Op dat moment bleek, dat het grootste gedeelte der aandelen in blanco was verkocht, hetgeen wilde dekkingsaankopen ten gevolge had, gepaard gaande met een phenomenale rijzing van het koerspeil, zoodanig zelfs, dat eenige dagen achter elkaar het beursbestuur de noteeringen voor ongeldig verklaarde. Voor enkele dagen werd een koers bereikt van Kr. 2050, terwijl de taxatiekoers per eind December Kr. 1340 bedroeg. In verband met dezen ingewikkelden toestand heeft inmiddels het beursbestuur de verplichte levering met één week verlengd, ten einde den belanghebbenden gelegenheid te verschaffen een minnelijke schikking te treffen.

In de landen der Entente was, zooals te verwachten is geweest, de algemeene tendenz tegengesteld aan die der beurzen te Berlijn en te Weenen. Bizonderheden zijn echter niet te vermelden, noch van de beurs te Londen, noch van die te Parijs. De zaken waren uiterst stil; te Parijs nog kalmer dan in de laatste maanden reeds voortdurend het geval is geweest, in verband met de beschieting der stad.

Ook te New York is de tendenz doorlopend ongeanimeerd geweest, zonder nochtans tot groote reacties aanleiding te geven. Klaarblijkelijk wordt de markt hier zeer sterk door krachtige groepen gesteund, ten einde in de beurs een goeden klankbodem voor het welslagen der derde oorlogsleening te scheppen. Eigenaardig is het, van hieruit beoordeeld, hoe de telegrammen, meldende het koersverloop en de oorzaken der koersstijgingen of -dalingen, veelal in flagrante tegenspraak met deze koersen zelf zijn. Zoo geschiedde het dezer dagen, dat het beursbericht uit New York sprak van een uiterst geanimeerde stemming, terwijl de slotkoersen bijna zonder uitzondering lager dan die van den vorigen dag waren. Onder deze omstandigheden is een juist oordeel over de algemeene houding uit den aard der zaak niet te vormen. Wel schijnt het, dat speciaal scheepvaartwaarden worden gefavoriseerd en voornamelijk de aandelen der Marinetrust; naar verluidt zouden de schepen dezer maatschappij niet door de Engelsche Regeering worden gerequireerd.

Te onzent was gedurende de berichtsperiode een loome stemming overheerschend. Meer dan het thans in bespreking zijnde „Abkommen” op economisch-financieel gebied met Duitschland, heeft de voedselvoorziening van ons land van overzee een onderwerp van zeer uiteenlopende, doch voor het grootste gedeelte pessimistische beschouwingen gevormd. Over het algemeen oordeelt men ter beurze de vooruitzichten uit dien hoofde als zeer donker. Zelfs de zeer geruststellende verklaringen van officieele Amerikaansche zijde, dezer dagen in de dagbladen verschenen, vermocht niet dan voorbijgaand eenige fleur en opleving teweeg te brengen. Men houdt zich voorloopig nog aan de rechtstreeks gewisselde diplomatieke bescheiden en het valt niet te ontkennen, dat deze vooralsnog geenszins een opgewekt ton doen hooren. Ook de herhaaldelijk zich wijzigende geruchten omtrent de voorwaarden, waaronder het eventuele vertrek van de „Poeldijk” en de „Maasdijk” zou kunnen plaatsvinden (vooropgesteld, dat onze Regeering zich met dit vertrek zou vereenigen) zijn niet in staat geweest, een grooter vertrouwen in de naaste toekomst te voorschijn te roepen. Even was een verbetering merkbaar, toen een bericht van een interparlementaire conferentie te Lausanne tusschen vertegenwoordigers der Centrale Rijken en der Ententelanden, de hoop op het spoedig sluiten van den algemeenen vrede weer wist aan te wakkeren; het ongeloovig schouderophalen, waarmede dit bericht echter door zeer velen werd opgenomen, bekoelde echter aldra den aanvankelijk opgekomen lust tot het entameeren van nieuwe hausse-affaires.

De staatsfondsenmarkt is voor de binnenlandsche soorten vrij vast gebleven, hoofdzakelijk onder den invloed van de eenigszins ruimere geldmarkt. De omzetten zijn echter aanzienlijk ingekrompen, nu de ernstige daling en de voor deze rubriek betrekkelijk groote koersvariaties tot het verleden schijnen te behooren. De nu en dan opkomende kooplust wordt bovendien geremd door de overal in den lande opkomende ontevredenheid met de voedselvoorziening, die hier en daar, ook in de hoofdstad, reeds aanleiding heeft gegeven tot bloedige botsingen.

	2 April	5 April	8 April	Rijzing of daling.
4 ½ % Ned. W. Schuld	94 ½	93	93 ¼	— ½
4 ½ % „ „ „ „	1916	94 ½	93 ¾	— ¾
4 % „ „ „ „	1916	88 ¼	86 ¾	— 1 ¾
3 ½ % „ „ „ „		77 ½	77 ½	— 1
3 % „ „ „ „		67 ½	67 ½	+ ¼

	2 April	5 April	8 April	Rijzing of daling.
2 1/2 % Cert. N. W. S.	57 7/8	57	57 7/8	+ 3/4
5 % Oost-Indië 1915	99 5/8	98 1/16	98 1/8	- 1 1/2
4 % Hongarije Goud	49 3/4	47	49 1/2	- 1/4
4 % Oostenr. Kronenrente	42 1/2	42 3/8	42 3/4	+ 1/4
5 % Rusland 1906	27 1/16	27 3/4	29 1/8	+ 2 1/16
4 1/2 % Iwangorod Dombro...	30	25	25	- 5
4 % Rusland Cons. 1880 ..	27 7/16	22	22 1/2	- 4 1/16
4 % Rusl. bij Hope & Co. ..	24 1/16	23	23 3/16	- 1 3/4
4 % Servië 1895	36 1/8	36 1/8	36 1/8	
5 % Brazilië 1895	57 1/4	57 1/4	57 1/4	

De *scheepvaartafdeeling* mag zich van de locale rubrieken nog steeds in de grootste belangstelling verheugen; het koerspeil is echter hierdoor niet verhoogd. Wel bleken op het lagere niveau koop-limites te bestaan, die een goeden steun aan de markt verleenden, ook droegen hernieuwde aankopen van Scandinavische zijde, voornamelijk in aandelen Holland-Amerika Lijn en Kon. Ned. Stoomboot Maatschappij, hiertoe bij, doch al spoedig kreeg de algemeen pessimistische opvatting de overhand. Een factor van betekenis was hier ook de onzekerheid, in welke de reeders zich nog steeds ten aanzien van de vergoeding van £ 2 per ton bevinden; behalve omtrent de wijze van betaling is men nog niet ingelicht omtrent de opvatting van de huur der schepen. Met name weet men nog niet of de genoemde vergoeding (die zelfs niet officieel werd aangekondigd) een netto-prijs of een huur voor time-charter betekent. Ook de inmiddels verschenen verslagen van sommige reederijen oefenden een deprimeerend invloed uit. Meer en meer blijkt, dat het jaar 1917 voor onze scheepvaart-ondernemingen een tijdperk van energie-roovend en winst-verkleinend afwachten is geweest. Dat desniettegenstaande in de meeste gevallen nog een bevredigend dividend kon worden uitgekeerd, danken de aandeelhouders aan het conservatieve beleid der betrokken directies, waardoor in voorspoedige jaren zoo groote reserves aangekweekt werden, dat over minder remuneratieve periodes een uitkeering toch mogelijk is. Bizarer sterk komt dit tot uiting in het verslag der Holland-Amerika Lijn, waarin de directie verklaart geen extra-afschrijvingen noodig te oordeelen, omdat door vroegere reserves het scheepsbezit reeds tot een voldoende laag balans-peil was gereduceerd.

Nadat Zaterdag j.l. mede onder den invloed van de reeds vermelde vredesgeruchten, een geanimeerde stemming op de scheepvaartmarkt de overhand had gekregen, trad juist heden weder een reactie van betekenis in, een gedeelte in verband met den algemeen teleurstellenden toon, die uit de diverse jaarverslagen spreekt, anderdeels als gevolg van de min of meer ernstige ongeregelde heden, die zich hier ter stede, juist in de nabijheid van het beursgebouw hebben voorgedaan en die een eenigszins nerveuze stemming in het leven hebben geroepen.

	2 April	5 April	8 April	Rijzing of daling.
Holland-Amerika-Lijn	377 3/4	375 1/2	379	+ 1 1/4
" " „gem. Eig. 366 1/2	363	368		+ 1 1/2
Holland-Gulf-Stoomv.-Mij. ...	300	295	300	
Holl. Alg. Atl. Stoomv.-Mij. ...	184 1/2	184 1/2	184 1/2	
Hollandsche Stoomboot-Mij. ...	211 3/4	210	210	- 1 3/4
Java-China-Japan-Lijn ...	252 1/2	238 1/2	238	- 14 1/2
Kon. Hollandsche Lloyd ...	166 3/4	164 3/4	170 1/4	+ 3 1/2
Kon. Ned. Stoomboot-Mij. ...	228 3/8	229 1/4	232 3/8	+ 4 1/8
Kon. Paketvaart-Mij.	248	239 3/4	241	- 7
Maatschappij Zeevaart ...	367	367	367	
Nederl. Scheepvaart-Unie ..	231 3/8	222	225 1/4	- 6 3/8
Nievelt Goudriaan	1280	1150	1150	- 130
Rotterdamsche Lloyd	248 3/4	242 1/4	244 3/4	- 4
Stoomv.-Mij. „Hillegersberg“	431	431	431	
" " „Nederland“ ..	236	224 3/4	234	- 2
" " „Noordzee“ ..	235	210 1/2	223	- 12
" " „Oostzee“	419 1/2	389	389	- 30 1/2

Ook de *cultuurafdeeling* heeft een voortdurend dalend tendenz aangetoond in verband met de bevestigde berichten omtrent de beperking van den suiker-aanplant en als gevolg van de beschouwingen, die ten opzichte van vele suiker-ondernemingen voor de toekomst worden gehouden. Deze zijn, voornamelijk voor de minder kapitaalcrachtige, niet zeer gunstig geweest; men vreest, dat bij gebrek aan afscheep ruimte en dus aan verkoopgelegenheid, vele ondernemingen niet voldoende liquide middelen zullen behouden, om haar bedrijf voort te zetten, terwijl men veronderstelt, dat de banken bezwaar zullen maken tegen het ongelimiteerd uitbreiden van bestaande credieten. Vooral aandelen Handelsvereniging „Amsterdam“ en de waarden der Cultuur-Maatschappij der Vorstenlanden hadden een scherpe daling te boeken.

* De *petroleumafdeeling* heeft onder den invloed gestaan van de berichten omtrent de monopoliseering in Roemenië. Men sprak ter beurze de verwachting uit, dat deze gebeurtenis niet slechts de onafhankelijkheid, doch ook de winstmogelijkheid der betrokken maatschappijen aanzienlijk zou verminderen, daar zij thans tegenover één afnemer zouden komen te staan, wien zij gedwongen hun product zouden moeten leveren. Hoewel een goede winstmarge ook in de toekomst wel waarschijnlijk is, is het buiten kijf, dat de vrede met Roemenië, aanvankelijk ter beurze gedacht als sein voor een krachtig opgaande beweging voor petroleum-aandelen, thans eerder een handicap voor de normale ont-plooiing van het bedrijf is geworden. Behalve de direct in aanmerking komende waarden als Geconsolideerde en Orion, moesten ook aandelen Steaua Romana een veer laten, hoewel voor deze onderneming vermoedelijk geen nadeelige gevolgen te wachten zijn. Ook aandelen Koninklijke Petroleum reageerden vrij sterk, in verband met de groote belangen, die deze onderneming in het Oosten bezit.

De overige locale waarden bleven zonder buitengewone interesse.

	2 April	5 April	8 April	Rijzing of daling.
Amsterdamsche Bank	197	196	195 1/2	- 1 1/2
Ned. Handel-Mij. cert. v. aand.	176 1/2	172	174 1/2	- 2
Rotterd. Bankvereniging ..	147	146 1/4	146 1/2	- 1/8
Amst. Superfosfaatfabriek ..	168	165	165	- 3
Van Berkel's Patent	169	162 1/2	162 1/2	- 6 1/2
Insulinede Oliefabriek	206 3/4	207 3/8	206	- 3/4
Jurgens' Ver. Fabr. pr. aand.	105 1/2	104 1/2	104 3/4	- 3/4
Ned. Scheepsbouw-Mij.	164 3/4	155 1/2	152	- 12 3/4
Philips' Gloeilampenfabriek.	348	332	320 1/4	- 27 3/4
R. S. Stokvis & Zonen	682	668	670	- 12
Vereenigde Blikfabrieken ..	140 1/2	135 3/4	135 1/2	- 5
Compania Mercantil Argent.	216	206 7/16	214 1/2	- 1 1/2
Cultuur-Mij. d. Vorstenland..	181	171	176 1/2	- 4 1/2
Handelsver. Amsterdam	392 1/2	382 1/2	386 1/2	- 6
Holl. Transatl. Handelsver.	168	166	166	- 2
Linde Teves & Stokvis	216	210	210 1/2	- 5 1/2
Van Nierop & Co's Handel-Mij.	198	191 1/2	193 15/16	- 4 1/16
Tels & Co's Handel-Mij. ...	179	173	176 1/2	- 2 1/2
Gecons. Holl. Petroleum-Mij.	211 1/2	194 1/2	192 1/2	- 19
Kon. Petroleum-Mij.	494	479 1/2	488 3/4	- 5 1/4
Orion Petroleum-Mij.	95 1/2	95 1/2	95 1/2	
Steaua Romana Petr.-Mij. ...	231 1/2	215 1/2	215 3/4	- 15 3/4
Amsterdam-Rubber-Mij. ...	209	199 1/2	204	- 5
Nederl. Rubber-Mij.	121 3/4	117 1/4	120	- 1 3/4
Oost-Java-Rubber-Mij.	243 1/4	234 1/2	239 1/4	- 4
Deli-Maatschappij	498	494 1/2	498	
Medan-Tabak-Maatschappij.	215	205 1/2	212 1/4	- 2 3/4
Senembah-Maatschappij ...	570 1/2	555	563	- 7 1/2

De *Amerikaansche markt* volgde meerendeels de aanwijzingen van Wallstreet, hoewel over het geheel een loome stemming de meest markante is geweest. Zelfs op dagen, dat de slotkoersen alle aanleiding tot opname van fonds vormden, was geen kooplust van eenige betekenis op te merken.

	2 April	5 April	8 April	Rijzing of daling.
American Car & Foundry ..	73 3/4	72	72	- 1 3/4
Anaconda Copper	130	120	130	
Un. States Steel Corp.	85 7/8	83 7/8	84 3/8	- 1 1/2
Atchison Topeka	85	83	83	- 2
Southern Pacific	83	83	83	
Union Pacific	121 1/4	118 3/4	118 1/16	- 3 3/16
Int. Merc. Marineafgest.	28 11/16	27 15/16	28 1/8	- 9/16
" " " " prefs.	99 9/16	98 3/8	99 1/2	+ 5/16

De *geldmarkt* is iets ruimer geworden. Ter beurze vermoedt men, dat deze verruiming nog wel eenigen tijd voortgang kan hebben, daar met het oog op de tijdsomstandigheden het beriep op de geldmarkt ten dienste van nieuwe emissies voorloopig waarschijnlijk niet al te groot zal worden. Geld op prolongatie noteert circa 4 1/2 pCt.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

8 April 1918.

De tarwe-aanvoeren in de Amerikaanse markten blijven zeer gering; die van maïs zijn nog van flinke afmetingen, doch nemen toch ook merkbaar af. De zichtbare voorraad is, wat tarwe betreft, in de Vereenigde Staten wederom scherp afgenomen en bedraagt nu niet meer dan 129.000 tons tegen 1.734.000 tons een jaar geleden. Het heeft er allen schijn van of de laatste Amerikaanse oogst belangrijk kleiner is geweest dan geschat werd. Over den nieuwen

Noteeringen.

Data	Chicago			Buenos Ayres		
	Tarwe Mei	Mais Mei	Haver Mei	Tarwe Mei	Mais Mei	Lijnzaad Mei
6 Apr.'18	220 ²⁾	125 ³⁾ / ₈	85 ¹⁾ / ₄	12,75	6,15	24,40
30 Mrt.'18	220 ²⁾	125 ³⁾ / ₈	85 ¹⁾ / ₈	12,95	6,35	24,95
5 Apr.'17	207	127	64 ¹⁾ / ₂	13,30	9,95	31,30
6 Apr.'16	117 ⁷⁾ / ₈	75 ³⁾ / ₈	45 ¹⁾ / ₄	8,30 ⁴⁾	5,05	11,35 ⁴⁾
5 Apr.'15	156 ¹⁾ / ₈	73 ³⁾ / ₈	56 ¹⁾ / ₄	12,50	5,50	9,85 ⁴⁾
20 Juli '14	82 ¹⁾	56 ³⁾ / ₈ ¹⁾	36 ¹⁾ / ₈ ¹⁾	9,40 ²⁾	5,38 ²⁾	13,70 ²⁾

¹⁾ per Dec. ²⁾ per Sept. ³⁾ offic. vastgestelde locoprijs ⁴⁾ per April.

De noteeringen van Buenos Ayres zijn van 6 April 1918, 30 Maart 1918, 4 April 1917, 6 April 1916 en 5 April 1915.

Loco-prijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten.	8 April 1918	1 April 1918	8 April 1917
Tarwe	576,— ¹⁾	576,— ¹⁾	588,— ¹⁾
Rogge (No. 2 Western) ..	nom.	nom.	nom.
Mais (La Plata)	420,— ¹⁾	420,— ¹⁾	345,— ¹⁾
Gerst (46 lb. feeding)....	420,— ¹⁾	420,— ¹⁾	345,— ¹⁾
Haver (38 lb. white clipped)	21,— ¹⁾	21,— ¹⁾	20,— ¹⁾
Lijnkoeken (Noord-Amerika van La Plata-zaad) .	300,— ¹⁾	300,— ¹⁾	200,— ¹⁾
Lijnzaad (La Plata).....	nom.	nom.	740,—

¹⁾ Regeeringsprijs.

AANVOEREN in tons van 1000 K.G. voor verbruik in Nederland.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	31 Maart—6 April 1918	Sedert 1 Jan. 1918	Overeenk. tijdvak 1917	31 Maart—6 April 1918	Sedert 1 Jan. 1918	Overeenk. tijdvak 1917	1918	1917
Tarwe.....	—	—	84.463	—	—	4.553	—	89.016
Rogge	—	—	4.465	—	—	—	—	4.465
Boekweit	—	—	654	—	—	—	—	654
Mais	—	—	60.099	—	—	44.309	—	104.408
Gerst	—	—	2.608	—	—	5.492	—	8.100
Haver	—	—	—	—	—	6.790	—	6.790
Lijnzaad	—	—	8.322	—	—	7.560	—	15.882
Lijnkoek.....	—	—	9.070	—	—	17.547	—	26.617
Tarwemeel	—	—	3.815	—	—	—	—	3.815

AANVOEREN in tons van 1000 K.G. voor België.

Tarwe.....	11.754	80.262	81.971	—	—	—	80.262	81.971
Mais	—	24.647	7.479	—	—	—	24.647	7.479
Rogge	1.723	5.174	—	—	—	—	5.174	—
Tarwemeel	—	—	—	—	—	—	—	—
Gerst	—	—	144	—	—	—	—	144

oogst hebben ons nog weinig betrouwbare gegevens bereikt, behalve dat men op een goeden oogst „hoopt”.

In ons land blijven regelmatig schepen voor België binnenkomen; voor ons gebruik is evenwel nog niets in het zicht.

SUIKER.

In Nederland is de prijs van Beetwortels voor de a.s. campagne van regeeringswege vastgesteld op f 27,50 à f 28,20, waartoe aan iedere fabriek eene bepaalde hoeveelheid toegewezen wordt. Er wordt ongeveer dezelfde uitgestrektheid van aanplant verwacht als verleden jaar. Over de suikermarkt in ons land en den uitvoer valt niets nieuws te berichten.

Uit Java kwamen gedurende de afgelopen week weder eenige biedingen op suiker uit den nieuwen oogst, die ruim f 0,50 beneden de laatste daarvoor betaalde prijzen waren. Het is nog niet bekend of afdoeningen op deze basis plaats gehad hebben. Intusschen zullen in den loop dezer maand waarschijnlijk enkele fabrieken de nieuwe campagne op Java openen.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per April	Londen			New York 96% Centrifugals.
		Tates Cubes No. 1	White Javas fob.	Americ. Granulated fob.	
5 April 1918 ..	f —	53/9	14/6	—	5.92
29 Maart 1918 ..	—	53/9	14/6	—	5.92
5 April 1917 ..	22,—	47/1 ¹⁾ / ₂	—	—	5.77 à 5.96
5 April 1916 ..	26,—	47/1 ¹⁾ / ₂	—	—	5.96
21 Juli 1914 ..	11 ¹⁾ / ₂ ²⁾ / ₃₂	18/—	—	—	3.26

JAVA-KINABASTEN.

(Opgave van het Kina-Bureau).

Eerste hands Fabrieks- en Pharmaceutische Kinabasten.
 Voorraad te Amsterdam op 1 Maart 1918 850 Colli
 Aanvoeren: nihil.
 Afleveringen en verkoopen:
 Ondershands afgedaan..... 13 „
 Voorraad te Amsterdam op 5 April 1918 837 Colli
 De vrije voorraad te Amsterdam is thans geheel uitgeput. De ladingen ex s.s. Billiton en Sumatra (837 Colli) zijn nog steeds niet vrijgegeven.

KATOEN.

Noteeringen voor Loco-Katoen.

(Middling Uplands).

	8 Apr. '18	28 Mrt. '18	25 Mrt. '18	9 Apr. '17	8 Apr. '16
New York voor Middling ..	35,10 c	34,25 c	34,25 c	21,15 c	12,05 c
New Orleans voor Middling	34,50 c	33,50 c	33,50 c	20,25 c	11,88 c
Liverpool Good Midd. Americ.	25,49 d	24,84 d	24,80 d	12,99 d ¹⁾	7,59 d ¹⁾

Ontvangsten in, en uitvoeren van Amerikaansche havens.

(In duizendtallen balen.)

	1 Aug. '17 tot 5 April '18	Overeenkomstige perioden	
		1916—'17	1915—'16
Ontvangsten Gulf-Havens..	5365	6277	6129
„ Atlant. Havens.			
Uitvoer naar Gr. Britannië			
„ „ t Vasteland.	3248	1759	1767
„ „ Japan etc...	—	449	—

Voorraden in duizendtallen

	5 April '18	5 April '17	5 April '16
Amerik. havens.....	1511	1170	1336
Binnenland.....	1215	1014	990
New York	—	113	270
New Orleans	—	364	338
Liverpool	467 ²⁾	690	859

¹⁾ Middling. ²⁾ 6 April '18.

RUBBER.

De markt van Plantagesoorten is in de afgelopen week vrijwel onveranderd gebleven. De stemming was over het algemeen niet ongunstig.

De prijs van Para, die in de laatste maanden ongeveer op dezelfde hoogte gebleven is, steeg in de afgelopen week plotseling van 2/9 ¹⁾/₂ op 3/1. Aangezien wij nog steeds geen mail van Engeland ontvangen hebben, weten wij niet waaraan deze rijzing is toe te schrijven.

De slotnoteeringen luiden:		einde vorige week	
Prima Hevea Crêpe loco.	2/5	loco	2/5
April	2/5 1/4	April/Juni	2/5 1/4
Mei/Juni	2/6		
Juli/December	2/7	Juli/December	2/6 3/4
Smoked Sheets 1/2 d. minder		1/2 d. minder	
Hard cure fine Para	3/1		2/9 1/2

HUIDEN.

Bericht van de firma Grisar & Co.:

De stemming der huidenmarkt blijft onveranderd vast. Men toont veel belangstelling voor de enkele partijen exotische huiden, die hier nog aan de markt zijn. Ook in verband met de beduidend mindere slachtingen hier te lande, koopt de looierij ten einde voorraad te krijgen. Wanneer echter geen voldoende looistof aangevoerd wordt, zullen er, trots de verminderde slachtingen, voldoende huiden zijn.

Afgedaan werden: 510 gezouten Tucuman huiden, waarmee de gezouten exotische huiden van de markt zijn; verder nog 450 droge huiden. Blijven nog aan de markt: circa 800 droge en circa 4000 drooggezouten huiden; daarboven nog steeds de 1000 Padang runderhuiden.

Rotterdam, 6 April 1918.

VERKEERSWEZEN.**RIJNVAART.**

Week van 1 tot 9 April 1918.

De toevoeren naar de laadhavens zijn de vorige week dezelfde gebleven als voorheen. Tengevolge van den aanhoudenden lagen waterstand moesten de schepen nog steeds op ongeveer de helft van hun laadvermogen worden afgeladen, zoodat het verkeer in de havens zeer druk was. Daar in het midden van de week de Rijn ongeveer 30 c.M. steeg, konden de schepen iets dieper worden afgeladen.

De waterstand op den Bovenrijn was nog zeer ongunstig; na den was van verleden week is er weder val ingetreden.

De vrachten van Duisburg naar Mannheim werden met Mk. 3,50 tot Mk. 4,— per ton genoteerd, terwijl de sleeploonen met 15 pf. per Centner werden betaald.

Van Rotterdam naar Duisburg was het sleeploon 50 cents tarief + 60 cents.

Vrachten werden niet afgesloten.

SCHEEPVAART.

In de afgelopen week zijn geen scheepvaarttijdingen binnengekomen.

GRAAN.

Data	Petrograd Londen/R'dam	Odessa Rotterdam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotterdam	Bristol Kanaal	Rotterdam	Engeland
1/6 April 1918	—	—	—	—	—	—
25/30 Maart 1918	—	—	—	50/-	—	200/-
26/31 Maart 1917	—	—	—	31/3	—	135/-
27 M./1 Apr. 1916	—	—	f 13,50	14/-	95/-	135/-
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11 1/4	1/11 1/4	12/-	12/-

HOUT.

Data	Cronstadt		Golf van Mexico.	
	Holland (gezaagd)	Oostk. Engeland (mijnstutten)	Holland (pitch-pine)	Engeland (pitch-pine)
1/6 April 1918	—	—	—	—
25/30 Maart 1918	—	—	—	—
26/31 Maart 1917	—	—	—	650/- ¹⁾
27 M./1 Apr. 1916	—	—	—	540/-
Juli 1914	f 12,—	24/6	75/-	77/6

ERTS.

Data	Bilbao Middlesbro'	Carthage Middlesbro'	Griekenland Middlesbro'	Pott Middlesbro'
25/30 Maart 1918	—	—	—	—
26/31 Maart 1917	—	—	—	—
27 M./1 Apr. 1916	25/-	23/-	—	—
Juli 1914	4/3	5/4 1/2	5/9	8/6

¹⁾ Per zeilschip.**KOLEN.**

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bordeaux	Genua	Port Said	La Plata Rieter	Rotterdam	Cronstadt
1/6 Apr. 1918	—	—	—	—	—	—
25/30 Mrt. 1918	—	101/3	—	150/-	—	—
26/31 Mrt. 1917	51/-	101/3	100/-	100/-	—	—
27 M./1 A. 1916	fr 69,50	90/-	105/-	65/-	f 8,—	—
Juli 1914	7,—	7/-	7/3	14/6	3/2	5/-

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d. w.)	Birma West Europa (rûst)	Vladivostok West Europa	Chili West Europa (salpeter)
	1/6 April 1918	—	—	—
25/30 Maart 1918	275/-	500/-	—	185/-
26/31 Maart 1917	240/-	300/-	—	155/-
27 M./1 Apr. 1916	100/-	165/-	—	140/-
Juli 1914	14/6	16/3	25/-	22/3

INKLARINGEN**TE IJMUIDEN.**

Landen van herkomst	Maart 1918		Maart 1917	
	Aantal schepen	N. R. T.	Aantal schepen	N. R. T.
Binnenl. havens.	10	1.876	3	4.902
Groot-Brittannië	5	2.179	18	8.372
Noorwegen	1	82	5	3.606
Zweden	14	2.165	1	181
Denemarken	1	526	—	—
Vereen. Staten..	—	—	2	3.789
Zuid-Amerika ..	—	—	1	1.079
Totaal	31	6.828	30	21.929
Periode				
1 Jan.-31 Mrt.	85	28.010	161	149.205 ¹⁾
Nationaliteit.				
Nederlandsche ..	31	6.828	26	20.348
Britsche	—	—	2	794
Noorsche	—	—	2	787
Totaal	31	6.828	30	21.929

¹⁾ 1913, 523 schepen met 612.248 N. R. T.

(Halverhout & Zwart's Scheepsagentuur.)

NIEUWE WATERWEG.

Landen van herkomst	Maart 1918		Maart 1917	
	Aantal schepen	N. R. T.	Aantal schepen	N. R. T.
Binnenl. havens.	8	901	19	3.364
Groot-Brittannië	21	22.177	53	23.150
Noorwegen	8	1.384	5	1.840
Zweden	13	1.605	6	2.351
Frankrijk	1	109	1	373
Westkust Afrika	—	—	2	916
Vereen. Staten..	17	41.532	13	24.335
Argentinië	1	2.159	2	5.032
Totaal	69	69.867	101	61.361
Periode				
1 Jan.-31 Mrt.	247	211.033	424	358.262 ¹⁾
Nationaliteit.				
Nederlandsche ..	41	21.340	37	21.796
Britsche	8	4.472	45	21.213
Duitsche	—	—	1	1.180
Noorsche	2	2.880	14	13.189
Belgische	14	32.610	1	1.711
Zweedsche	4	8.565	2	662
Deensche	—	—	1	1.610
Totaal	69	69.867	101	61.361

¹⁾ 1913, 2653 schepen met 3.103.790 N. R. T.

(Dirkzwager's Scheepsagentuur.)

DE TWENTSCHE BANK

Amsterdam - Rotterdam - 's-Gravenhage - Utrecht

Maandstaat op 31 Maart 1918

DEBET

Aandeelhouders nog te storten	f 1.784.700,—	
Deelneming in de firma's:		
B. W. BLIJDENSTEIN & Co., te Londen		
B. W. BLIJDENSTEIN Jr., te Enschede		
LEDEBOER & Co., te Almelo, f 7.892.187,50, waarvan in geld gestort	„ 6.342.187,50	
Deelneming in bevriende Bankinstellingen f 4.230.100,—, waarvan in geld gestort	„ 2.709.600,—	
Voor rekening der Twentsche Kantoren gedeponoord te Londen ..	„ 500.000,—	
		f 11.336.487,50
Fondsen van Aandeelhouders		
te Amsterdam, Rotterdam, 's-Gravenhage en Utrecht		„ 31.011.000,—
Fondsen door ons gedeponoord voor rekening van bevriende instellingen		„ 3.570.500,—
Kassa, Wissels en Coupons		„ 38.011.983,61
Nederlandsche Staatsleeningen		„ 2.567.414,56
Nederlandsche Schatkistbiljetten en Schatkistpromessen		„ 27.092.030,58
Saldo's bij Bankiers		„ 20.825.932,05
Prolongatiën gegeven		„ 7.801.795,—
Eigen Fondsen en Syndicaten		„ 3.036.514,36½
Credietvereniging		„ 24.904.169,68½
Voorschotten tegen Onderpand of Borgtocht en Saldo's Rek. Ort.		„ 33.240.836,08
Voorschotten op Consignatiën		„ 882.672,25
Gebouwen en Safe Deposit		„ 2.122.765,46½
Totaal	f 206.404.101,14½	

CREDIT

Kapitaal	f 20.750.000,—	
Reservefondsen	„ 9.351.377,—	
Waarborgfonds Credietvereniging	„ 2.911.072,50	
Reserve Credietvereniging	„ 2.596.485,68	
		f 35.608.935,18
Zieken- en Pensioenfondsen		„ 252.935,13½
Aandeelhouders voor gedeponoerde fondsen		
als waarborg voor 90 pCt. storting op aandelen B	f 1.784.700,—	
in Leendepôt	„ 32.796.800,—	
		„ 34.581.500,—
Deposito's		„ 34.117.454,84
„ op Prolongatie		„ 11.167.300,—
Saldo te ontvangen en te leveren fondsen		„ 334.999,37½
Saldo's Rekeningen-Courant		„ 62.161.416,92
„ „ „ Credietvereniging		„ 7.689.894,98½
Saldo „ met de kantoren in Londen en Twente ..		„ 11.412.927,45
Beleeningen en on call genomen		„ 600.000,—
Kassiers Rekeningen		„ 397.635,10
Te betalen Wissels		„ 6.619.397,07
Diverse Rekeningen		„ 1.459.705,09
Totaal	f 206.404.101,14½	

NEDERLANDSCHE GRONDBRIEFBANK
HEERENGRACHT 495, AMSTERDAM

5 pCt. Obligatiën (Grondbrieven) tegen Bourskoers
Gecertificeerd door de Centrale Trust-Compagnie
Verkrijgbaar in stukken van f 2500,—, f 1000,—, f 500,— en f 100,—
op elk goed effectenkantoor

**GRONINGSCH E CREDIET-
EN HANDELSBANK**

GRONINGEN, APELDOORN, APPINGEDAM, ASSEN EN VEENDAM

Kapitaal f 5.000.000,—
Geplaatst en volgestort f 2.000.000,—
Reserves ruim. f 354.000,—

VERSCHAFT BEDRIJFSKAPITAAL AAN
LANDBOUW, HANDEL EN NIJVERHEID

INCASSO — DEPOSITO. — SAFE DEPOSIT

**KONINKLIJKE
HOLLANDSCHE
LLOYD**

AMSTERDAM

Geregelde
Passagiers- en Vrachtdienst
met nieuwe, moderne
post-stoomschepen

TUSSCHEN

AMSTERDAM

EN

ZUID-AMERIKA

VIA

NEW YORK

„Internationale Bank”
voor Zakelijken Waarborg
TE GRONINGEN

Geeft **5%** PANDBRIEVEN uit in stukken van
f 1000 en f 500 tegen den koers van **97%**

Accountantskantoor

James Polak

(Lid Ned. Acc. Verg.)

POSTHOORNSTEEG 7^B
ROTTERDAM.

Nijgh & Van Ditmar's
Uitgevers-Maatschappij

Wijnhaven 111-113 — Rotterdam
Telefoon 7841-7842-7843-7861

Belast zich met 't verzorgen van uit-
gaven en tijdschriften op elk gebied

HAARLEMSCHE BANKVEREENIGING

HAARLEM, AALSMEER, BEVERWIJK, BLOEMENDAAL, EDAM, HILLEGOM,
HOOFDDORP, LEIDEN, LISSE, IJMUIDEN, ZANDVOORT.

Volgestort Kapitaal f 3.050.000,—

Reserve f 712.500,—

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

Het vraagstuk van de geldruimte in Nederland en de
goudpolitiek van de Nederlandsche Bank

met bijlage:

Nederlandsch-Oost-Indië en de Gold-Exchange-Standaard

door Mr. G. VISSERING

Prijs f 1,50

Verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij NIJGH & VAN DITMAR'S UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ, Rotterdam